

Tabela pisnih pripomb zainteresirane javnosti in odgovori agencije na:

Akt o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja sistema plina

Tabela zainteresirane javnosti:

Okrajšava	Ime/naziv predlagatelja:	Naslov:	Datum:
Adriaplin	ADRIAPLIN D.O.O.	DUNAJSKA 7, 1000 LJUBLJANA	6. 3. 2024
Energetika Celje	Energetika Celje j.p., d.o.o.	Smrekarjeva 1	6. 3. 2024
Energetika Ljubljana	Energetika Ljubljana d.o.o.	Verovškova ulica 62, 1000 LJUBLJANA	6. 3. 2024
GIZ	Gospodarsko interesno združenje za distribucijo zemeljksega plina, g.i.z.	Verovškova 62, 1000 Ljubljana	6. 3. 2024
Istrabenz	Istrabenz plini d.o.o.	Sermin 8a, 6000 Koper	6. 3. 2024
Jeko	Jeko, d.o.o., Jesenice	Cesta maršala Tita 51, Jesenice	6. 3. 2024
Plinarna Maribor	PLINARNA MARIBOR d.o.o.	Plinarniška ulica 9, 2000 MARIBOR	6. 3. 2024
PLINOVODI	PLINOVODI d.o.o.	Cesta Ljubljanske brigade 11b; 1000 LJUBLJANA	6. 3. 2024
SDH	Slovenski državni holding, d. d. (SDH)	Mala ulica 5, 1000 Ljubljana	6. 3. 2024

Tabela zbranih pripomb – po členih akta:

Zap. št.	Okrajšava	Št. člena	Vsebina pripombe oz. predloga	Utemeljitev	Upoštevanje pripombe oz. predloga DA/ NE/ DELNO	Utemeljitev agencije
1.	Adriaplin	2. člen, 5. alineja	<p>Predlagamo spremembo 5. alineje 2. člena, ki se nanaša na pomen izraza »upravičeni stroški«, in sicer tako, da se v celoti črta drugi stavek iz pomena izraza, t.j. <i>»Upravičenih stroškov, ugotovljenih na podlagi tega akta ni mogoče enačiti s stroški, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah«</i>, in se pomen izraza »upravičeni stroški« tako glasi:</p> <p><i>»so stroški, ki jih operaterju sistema na podlagi meril iz tega akta določi in prizna agencija.«</i></p>	<p>Agencija v dokumentu Obrazložitev Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja sistema zemeljskega plina z dne 5.2.2024 navaja, da je v predlog Akta, ki je predmet javne obravnave, med drugim vključila tudi spremembe, ki se nanašajo na uskladitev besedila z ZOP.</p> <p>ZOP v 3.členu navaja pomen uporabljenih izrazov v zakonu in tudi izraza pod št. 71: <i>»upravičeni stroški«</i> so stroški, ki jih operaterju sistema na podlagi metodologije iz 104. člena tega zakona določi in prizna agencija.« Tako v 3. členu kot v 104. členu ZOP nikjer ne določa, da upravičenih stroškov <i>»ni mogoče enačiti s stroški, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah«</i>, kot se glasi drugi stavek pomena izraza »upravičeni stroški« v predlogu Akta. Zato Agencija z navedeno dopolnitvijo vnaša nejasnost glede definicije »upravičeni stroški« predvsem v razmerju do stroškov, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah (<i>...ni mogoče enačiti...).</i></p> <p>Poslovne knjige (vključno s stroški) mora operater sistema voditi v skladu z računovodskimi standardi, kakor mu zapoveduje zakonodaja. Druge podlage za vodenje stroškov, tudi upravičenih, operater sistema nima, saj niso</p>	NE	<p>Pojasnilo izraza »upravičeni stroški«, ki je naveden v 2. členu akta, je v skladu z 71. točko 3. člena ZOP in obrazložitvijo k 105. členu ZOP iz gradiva Vlade RS EVA 2021-243-0068 v postopku sprejemanja ZOP.</p>

predpisani, Agencija pa nima podlage v ZOP ali EZ-1, da bi le-to predpisala.

Da operater sistema vodi poslovne knjige v skladu z računovodskimi standardi, letno revidira tudi neodvisni revizor, kakor izhaja tudi iz določil 100. člena ZOP. V 4. točki 100. člena ZOP je tudi določeno, kot sedi: *»Pri reviziji letnih računovodskih izkazov se zlasti preveri upoštevanje zahtev iz 101. in 102. člena tega zakona glede izogibanja neenakemu obravnavanju in navzkrižnemu subvencioniranju ter zahtev iz četrtega in petega odstavka 109. člena tega zakona glede izkazovanja ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira.«.*

Na podlagi navedenega lahko zaključimo, da ZOP v zadostni meri določa pomen izraza *»upravičeni stroški«* ter v kakšnem razmerju so le-ti do stroškov, ki jih izkazuje operater v poslovnih knjigah.

Agencija tako z dodanim drugim stavkom iz pomena izraza *»upravičeni stroški«* zgolj vnaša pravno negotovost v delovanje operaterjev in ne doprinese k večji jasnosti in dorečenosti predpisa, prav tako tudi nima pravne podlage v ZOP, da bi zožila oziroma spremenila definicijo upravičenih stroškov. Eno od načel pravne države (2. člen Ustave RS) namreč zahteva, da so predpisi jasni in določni, tako da je mogoče nedvoumno ugotoviti vsebino in namen pravne norme. Iz predlagane ureditve pa vsebina in namen pravne norme ni jasna.

				<p>Da je drugi stavek iz pomena izraza »upravičeni stroški« odveč potrjuje tudi dejstvo, da je Agencija že v posameznih členih predloga Akta predpisala, točno katere vrste stroškov, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah (katere revidira revizor), se ne priznavajo pri določitvi regulativnega okvira (kot npr. v 2. odstavku 12.člena predloga Akta) in jih mora zato operater sistema izločiti. Točno te določene vrste stroškov lahko predstavljajo razliko med seštevkom stroškov izkazanih v poslovnih knjigah in seštevkom stroškov, ki se jih upošteva pri določitvi regulativnega okvira.</p> <p>Povedano drugače – upravičeni stroški morajo temeljiti na revidiranih stroških iz poslovnih knjig operaterja sistema, pri čemer Agencija s predlaganim Aktom natančno navede, kateri od njih niso upoštevani pri določitvi regulativnega okvira.</p>		
2.	GIZ	2. člen, 5. alineja	<p>Predlagamo spremembo 5. alineje 2. člena, ki se nanaša na pomen izraza »upravičeni stroški«, in sicer tako, da se v celoti črta drugi stavek iz pomena izraza, in se pomen izraza »upravičeni stroški« glasi:</p> <p>»so stroški, ki jih operaterju sistema na podlagi meril iz tega akta določi in prizna agencija.«</p>	<p>Agencija v dokumentu Obrazložitvi Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja sistema zemeljskega plina z dne 5.2.2024 navaja, da je v predlog Akta, ki je predmet javne obravnave, med drugim vključila tudi spremembe, ki se nanašajo na uskladitev besedila z ZOP.</p> <p>ZOP v 3.členu navaja pomen uporabljenih izrazov v zakonu in tudi izraza pod št. 71: »upravičeni stroški« so stroški, ki jih operaterju sistema na podlagi metodologije iz 104. člena tega zakona določi in prizna agencija.« Tako v 3. členu kot v 104. členu ZOP nikjer ne določa, da upravičenih stroškov »ni mogoče enačiti s stroški, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah«,</p>		

			<p>kot se glasi drugi stavek pomena izraza »upravičeni stroški« v predlogu Akta. To pomeni, da je Agencija z opisano dopolnitvijo samovoljno in neutemeljeno spremenila pomen izraza »upravičeni stroški« predvsem v razmerju do stroškov, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah (...ni mogoče enačiti...).</p> <p>Poslovne knjige (vključno s stroški) mora operater sistema voditi v skladu z računovodskimi standardi, kakor mu zapoveduje zakonodaja. Druge podlage za vodenje stroškov, tudi upravičenih, operater sistema nima, saj niso predpisani, Agencija pa nima podlage v ZOP ali EZ-1, da bi le-to predpisala.</p> <p>Da operater sistema vodi poslovne knjige v skladu z računovodskimi standardi, letno revidira tudi neodvisni revizor, kakor izhaja tudi iz določil 100. člena ZOP. V 4. točki 100. člena ZOP je tudi določeno, kot sedi: »Pri reviziji letnih računovodskih izkazov se zlasti preveri upoštevanje zahtev iz 101. in 102. člena tega zakona glede izogibanja neenakemu obravnavanju in navzkrižnemu subvencioniranju ter zahtev iz četrtega in petega odstavka 109. člena tega zakona glede izkazovanja ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira.«.</p> <p>Na podlagi navedenega lahko zaključimo, da ZOP v zadostni meri določa pomen izraza »upravičeni stroški« ter v kakšnem razmerju so le-ti do stroškov, ki jih izkazuje operater v poslovnih knjigah.</p>	
--	--	--	---	--

				<p>Agencija z dodanim drugim stavkom iz pomena izraza »upravičeni stroški« zgolj vnaša pravno negotovost v delovanje operaterjev in ne doprinese k večji jasnosti in dorečenosti predpisa. Eno od načel pravne države (2. člen Ustave RS) namreč zahteva, da so predpisi jasni in določni, tako da je mogoče nedvomno ugotoviti vsebino in namen pravne norme. Iz predlagane ureditve vsebina in namen pravne norme ni jasna.</p> <p>Da je drugi stavek iz pomena izraza »upravičeni stroški« odveč potrjuje tudi dejstvo, da je Agencija že v posameznih členih predloga Akta predpisala, točno katere vrste stroškov, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah (katere revidira revizor), se ne priznavajo pri določitvi regulativnega okvira (kot npr. v 2. odstavku 12.člena predloga Akta) in jih mora zato operater sistema izključiti in točno te določene vrste stroškov lahko predstavljajo razliko med seštevkom stroškov izkazanih v poslovnih knjigah in seštevkom stroškov, ki se jih upošteva pri določitvi regulativnega okvira. Povedano drugače – upravičeni stroški morajo temeljiti na revidiranih stroških iz poslovnih knjig operaterja sistema, pri čemer agencija s predlaganim aktom natančno navede, kateri od njih niso upoštevani pri določitvi regulativnega okvira.</p>	
3.	Energetika Celje	2. člen, 5. alineja	Predlagamo spremembo 5. alineje 2. člena, ki se nanaša na pomen izraza » upravičeni	Agencija v dokumentu Obrazložitvi Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja sistema zemeljskega plina z dne 5.2.2024 navaja, da je v predlog Akta, ki je predmet javne obravnave, med drugim	

			<p>stroški«, in sicer tako, da se v celoti črta drugi stavek iz pomena izraza, in se pomen izraza »upravičeni stroški« glasi:</p> <p>»so stroški, ki jih operaterju sistema na podlagi meril iz tega akta določi in prizna agencija.«</p>	<p>vključila tudi spremembe, ki se nanašajo na uskladitev besedila z ZOP.</p> <p>ZOP v 3.členu navaja pomen uporabljenih izrazov v zakonu in tudi izraza pod št. 71: »upravičeni stroški« so stroški, ki jih operaterju sistema na podlagi metodologije iz 104. člena tega zakona določi in prizna agencija.« Tako v 3. členu kot v 104. členu ZOP nikjer ne določa, da upravičenih stroškov »ni mogoče enačiti s stroški, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah«, kot se glasi drugi stavek pomena izraza »upravičeni stroški« v predlogu Akta. To pomeni, da je Agencija z opisano dopolnitvijo samovoljno in neutemeljeno spremenila pomen izraza »upravičeni stroški« predvsem v razmerju do stroškov, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah (...ni mogoče enačiti...).</p> <p>Poslovne knjige (vključno s stroški) mora operater sistema voditi v skladu z računovodskimi standardi, kakor mu zapoveduje zakonodaja. Druge podlage za vodenje stroškov, tudi upravičenih, operater sistema nima, saj niso predpisani, Agencija pa nima podlage v ZOP ali EZ-1, da bi le-to predpisala.</p> <p>Da operater sistema vodi poslovne knjige v skladu z računovodskimi standardi, letno revidira tudi neodvisni revizor, kakor izhaja tudi iz določil 100. člena ZOP. V 4. točki 100. člena ZOP je tudi določeno, kot sedi: »Pri reviziji letnih računovodskih izkazov se zlasti preveri upoštevanje zahtev iz 101. in 102. člena tega zakona glede izogibanja neenakemu obravnavanju in</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>navzkrižnemu subvencioniranju ter zahtev iz četrtega in petega odstavka 109. člena tega zakona glede izkazovanja ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira.«.</p> <p>Na podlagi navedenega lahko zaključimo, da ZOP v zadostni meri določa pomen izraza »upravičeni stroški« ter v kakšnem razmerju so le-ti do stroškov, ki jih izkazuje operater v poslovnih knjigah.</p> <p>Agencija z dodanim drugim stavkom iz pomena izraza »upravičeni stroški« zgolj vnaša pravno negotovost v delovanje operaterjev in ne doprinese k večji jasnosti in dorečenosti predpisa. Eno od načel pravne države (2. člen Ustave RS) namreč zahteva, da so predpisi jasni in določni, tako da je mogoče nedvomno ugotoviti vsebino in namen pravne norme. Iz predlagane ureditve vsebina in namen pravne norme ni jasna.</p> <p>Da je drugi stavek iz pomena izraza »upravičeni stroški« odveč potrjuje tudi dejstvo, da je Agencija že v posameznih členih predloga Akta predpisala, točno katere vrste stroškov, ki jih operater sistema izkazuje v poslovnih knjigah (katere revidira revizor), se ne priznavajo pri določitvi regulativnega okvira (kot npr. v 2. odstavku 12.člena predloga Akta) in jih mora zato operater sistema izključiti in točno te določene vrste stroškov lahko predstavljajo razliko med seštevkom stroškov izkazanih v poslovnih knjigah in seštevkom stroškov, ki se jih upošteva pri določitvi regulativnega okvira.</p>	
--	--	--	---	--

				Povedano drugače – upravičeni stroški morajo temeljiti na revidiranih stroških iz poslovnih knjig operaterja sistema, pri čemer agencija s predlaganim aktom natančno navede, kateri od njih niso upoštevani pri določitvi regulativnega okvira.		
4.	PLINOVODI	2. člen	<p>OPS v 10. alineji drugega člena predlaga dopolnitev, kot je označeno v nadaljevanju:</p> <p>☐ zemeljski plin za sistemske razlike: je za operaterja prenosnega sistema količina zemeljskega plina, ki je posledica izgub izražena v kWh, ki predstavlja primanjkljaje energije, ki so posledica izgub, ki niso registrirane na merilnih napravah, in je določena s tehnološkimi in obratovalnimi postopki oziroma je za potrebe operaterja distribucijskega sistema količina zemeljskega plina, izražena v kWh, ki predstavlja višek ali primanjkljaj energije in je posledica merilnih</p>	OPS predlaga uskladitev terminologije s podzakonskimi akti (sistemska obratovalna navodila).	NE	<p>Definicija izraza v delu, ki se nanaša na priznavanje sistemskih razlik operaterju prenosnega sistema, je usklajena z definicijo le-teh iz prvega odstavka 114. člena SON.</p> <p>Drugi odstavek 114. člena SON OPS pa obravnava način določanja količin za potrebe določitve sistemskih razlik, kar pa ni predmet akta, ki je bil v javni obravnavi, zato uskladitev akta v tem delu ni potrebna.</p>

			negotovosti in izgub, ki niso registrirane na merilnih napravah			
5.	PLINOVODI	12. člen (2)	<p>OPS v četrsti alineji drugega odstavka 12. člena predlaga dopolnitev, kot je označeno v nadaljevanju:</p> <p>- reklam v višini 50 odstotkov stroškov reklame operaterja sistema v zvezi s pridobivanjem novih odjemalcev na sistemu in reklamiranjem zanesljivosti ter varnosti oskrbe z zemeljskim plinom. Če preostali strošek reklam presega 0,3 odstotka čistih prihodkov od prodaje operaterja sistema, se tudi ta presežni del stroška reklam ne priznava med stroške delovanja in vzdrževanja, sponzorstev in donacij;</p>	<p>OPS predlaga spremembo pri upoštevanju deleža višine stroškov reklame.</p> <p>Plinska omrežja so se skupaj s celotno energetiko znašla v tranziciji. Sprejeta evropska zakonodaja in okoljske zaveze, izkazane v dokumentih Green deal, EU 2050 idr. zavezujejo k tranziciji v smeri ogljične nevtralnosti. Slednje zavezuje vse deležnike k intenzivnim aktivnostim, ki bodo omogočile izpolnitev zavez držav članic ter tudi izpolnitev obstoječih in tudi že napovedanih zavez za družbe.</p> <p>Posledično je tudi OPS primoran k intenzivni promociji zelenih, naravi prijaznih plinov, vodika,... OPS ugotavlja, da bo potrebno več sredstev vlagati v ozaveščanje javnosti o novih možnosti razogljičenja (obnovljivi plini, sintetični plin...) in širšo javnost izobraziti o prednostih novih zelenih plinov. Slednje je nujno in smotrno za izkoriščanje prednosti, ki jih Slovenija že ima z dobro razvejano prenosno infrastrukturo. Na drugi strani pa se na ta način OPS zagotovi enakovredna konkurenčna pozicija z drugimi obnovljivimi energenti, kot to zahteva tudi evropska zakonodaja.</p> <p>Obdobje naslednjega RO bo za predstavitev možnosti uporabe prenosnega sistema v Sloveniji kot postroja za obnovljive energente ključnega pomena, zato OPS predlaga del stroškov reklame in promocije, da se mu omogoči izvedba obsežnejših oz. celostnih akcij. Predlagamo tudi, da se pojem reklama dopolni, in sicer:</p>	NE	Stroški reklam so v predlogu akta usklajeni z 2. odstavkom 105. člena ZOP.

				reklama in promocija. Reklama je le eden od orodij tržnega komuniciranja. Termin promocija pa se lahko uporablja kot skupen izraz za vse oblike tržnega komuniciranja.		
6.	PLINOVODI	12. člen (2)	OPS v peti alineji drugega odstavka 12. člena predlaga dopolnitev, kot je označeno v nadaljevanju: - ki se nanašajo na stroške zemeljskega plina za lastno rabo, zemeljskega plina za sistemske razlike in zemeljskega plina za namen obračuna po OBA v obsegu, ki presega 0,5 odstotka po prenosnem sistemu prenesenih oziroma presega dva odstotka v distribucijski sistem prevzetih količin zemeljskega plina;	OPS predlaga spremembo pete alineje drugega odstavka 12. člena z obrazložitvijo, da gre za izločitev kupljenih in prodanih količin plina preko OBA računa, ki so med seboj primerljive. Predstavljajo finančno nevtralno postavko, ki se izkaže kot prihodek med drugimi prihodki in hkrati v celoti kot strošek. Iz navedenega sledi, da mora biti strošek nakupa plina za namen obračuna po OBA v celoti upoštevan kot nenadzorovan strošek delovanja in vzdrževanja (NNSDV) in ne sme biti omejen z deležem prenesenih količin po prenosnem sistemu.	NE	Predlog akta se glede načina priznavanja stroškov zemeljskega plina za namen obračuna po OBA glede na obstoječi način ne spreminja. Po preučitvi pripombe agencija še vedno meni, da je način priznavanja tovrstnih stroškov ustrezen.
7.	PLINOVODI	12. člen (3)	OPS v četrti alineji tretjega odstavka 12. člena predlaga dopolnitev teksta, kot je označeno v nadaljevanju: - reprezentanco v višini 50 odstotkov in	OPS predlaga, da se ohrani obstoječi tekst v dosedanjem Aktu o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja sistem zemeljskega plina in se s tem omogoči uskladitev z ZDDPO-2.	NE	V 3. odstavku 12. člena je zapisano, da se stroški reprezentance presojuje skladno z davčno zakonodajo. Zapis je splošen z namenom, da je določba akta pravilna tudi v primeru spremembe davčne zakonodaje oziroma da akta ob spremembi davčne zakonodaje ni treba spreminjati.
8.	Adriaplin	13. člen, 1. odstavek	Predlagamo, da se stroške koncesijskih dajatev in	Podrobna utemeljitev je navedena v študiji CPOEF (2021) na strani 4 in 5, ki je priloga tega dokumenta:	NE	Zavarovalne premije: Dolžnost sklenitve ustreznega škodnega zavarovanja izhaja iz 463. člena EZ-1. Ta člen EZ-1 ne predpisuje vrste zavarovanja

			<p>zavarovanj vključi med NNSDV tako, da se 1. odstavku doda šesta in sedma alineja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stroški koncesijskih dajatev - stroški zavarovanja omrežja. 	<p>Študija navaja: »Z vidika priznavanja koncesijskih dajatev in zavarovalnih premij med nenadzorovane stroške velja omeniti tudi tujo prakso, ki govori v prid predlagani rešitvi vključitve teh dveh vrst stroškov v NNSDV. Poročilo CEER (2019a) na primer eksplicitno navaja za Portugalsko, da so koncesijske rente in zavarovalne izgube ali dobički izvzeti iz stroškovnega nadzora in niso podvrženi zahtevam po doseganju učinkovitosti, kar bi v naših razmerah pomenilo, da niso del NSDV, pač pa NNSDV. Podobno prakso je uveljavil nemški regulator. V Nemčiji so stroški koncesijskih dajatev v celoti vključeni v nenadzorovane stroške, nenadzorovani stroški pa se v celoti v dejanski vrednosti vključujejo v upravičene stroške (CEER, 2019a).«</p> <p>Študija zaključuje s priporočilom, da se stroške koncesijskih dajatev in zavarovanj vključi v NNSDV.</p>		<p>ni zavarovalnega produkta, ki naj bi bil primeren. Dalje ne določa višine zahtevanega kritja, ne določa zavarovalnih rizikov, niti katerihkoli drugih pogojev, lastnosti ali postopka zavarovanja. Določa samo, da mora operater svojo infrastrukturo ustrezno škodno zavarovati. Prav uporaba besede »ustrezno« pa utemeljuje vpliv operaterjev pri sklepanju zavarovanj. Kaj je ustrezno, je odvisno od ravnanja, strokovne presoje in gospodarnosti podjetja, ki se odloči, pod kakšnimi pogoji in v kakšnem obsegu bo infrastrukturo zavarovalo. To pa izhaja že iz zahteve za skrbno in vestno ravnanje njenih poslovnih oseb pri vodenju poslov operaterjev. Poslovanje operaterjev temelji na uporabi infrastrukture, ki je podvržena različnim vplivom, in s tem nastanku škode. Pri tem pa velja, da morajo operaterji sami presoditi vrste rizikov, ki jim je njihova infrastruktura izpostavljena, in način ter pogoje ustreznega škodnega zavarovanja. Zato operaterji na višino premij seveda lahko vplivajo s svojim delovanjem, med drugim tako, da presodijo in se odločijo, kakšne vrste in pogoji škodnega zavarovanja so glede na vse okoliščine (vrednost in tehnične specifikke infrastrukture, višina premije, verjetnost škode in njene višine, značilnost oz. izbira zavarovalnega produkta, sprememba koncepta zavarovalnih programov, lokacija infrastrukture, višina odbitne franšize, obseg kritja, siceršnji dostop do virov financiranja, razmere na domačem in tujem trgu, interno obvladovanje manjših škod itd.) ustrezni in kateri niso ustrezni, ter v takšnem obsegu in po svoji lastni presoji zavarovanje tudi sklenejo. Na podlagi 4. odstavka 105. člena ZOP mora</p>
9.	Energetika Celje	13. člen, 1. odstavek	<p>Predlagamo, da se stroške koncesijskih dajatev in zavarovanj vključi med NNSDV, tako, da se 1. odstavku doda šesta in sedma alineja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stroški koncesijskih dajatev - stroški zavarovanja omrežja. 	<p>Podrobna utemeljitev je navedena v študiji CPOEF (2021) na strani 4 in 5:</p> <p>Študija navaja: »Z vidika priznavanja koncesijskih dajatev in zavarovalnih premij med nenadzorovane stroške velja omeniti tudi tujo prakso, ki govori v prid predlagani rešitvi vključitve teh dveh vrst stroškov v NNSDV. Poročilo CEER (2019a) na primer eksplicitno navaja za Portugalsko, da so koncesijske rente in zavarovalne izgube ali dobički izvzeti iz stroškovnega nadzora in niso podvrženi zahtevam po doseganju učinkovitosti, kar bi v naših razmerah pomenilo, da niso del NSDV, pač pa NNSDV. Podobno prakso je uveljavil nemški regulator. V Nemčiji so stroški koncesijskih dajatev v</p>		

				<p>celoti vključeni v nenadzorovane stroške, nenadzorovani stroški pa se v celoti v dejanski vrednosti vključujejo v upravičene stroške (CEER, 2019a).“</p> <p>Študija zaključi s priporočilom, da se stroške koncesijskih dajatev in zavarovanj vključi v NNSDV.</p> <p>Priloga:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Študija CPOEF, 2021. 	<p>biti način ugotavljanja in določanja upravičenih stroškov določen tako, da spodbuja operaterje sisteme k stroškovno učinkovitemu poslovanju.</p> <p>Koncesijske dajatve: <u>Višina koncesijske dajatve ni predpisana z zakonom.</u> Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40, v nadaljevanju Zakon o GJS) sicer v 33. členu določa, da koncesijski akt¹ med drugim določa tudi »način plačila koncesionarja in način plačila odškodnine za izvrševanje gospodarske javne službe oziroma varščine«. Dodatno pa Zakon o GJS v 10. členu določa, da se določbe tega zakona ne uporabljajo, če so s posebnim zakonom posamezna vprašanja drugače urejena. ZOP v 2. odstavku 107. člena eksplicitno določa, da operater distribucijskega sistema s soglasjem agencije določi regulativni okvir, tarifne postavke omrežnine in tarifne postavke za ostale storitve v skladu s splošnima aktoma iz 104. in 110. člena ZOP. Iz 104. člena ZOP pa izhaja, da agencija s splošnim aktom predpiše tako vrste, kriterije kot tudi način izračuna elementov regulativnega okvira. Iz 13. in 14. člena splošnega akta (metodologije za določitev regulativnega okvira) pa izhaja, da stroški koncesijskih dajatev predstavljajo nadzorovane stroške operaterja sistema. Torej bi morale lokalne skupnosti pri izdaji koncesijskega akta – odloka lokalne skupnosti upoštevati tudi določbe ZOP. Agencija ne more dopustiti, da bi odjemalci s plačilom omrežnine</p>
10.	GIZ	13. člen, 1. odstavek	<p>Predlagamo, da se stroške koncesijskih dajatev in zavarovanj vključi med NNSDV, tako, da se 1. odstavku doda šesta in sedma alineja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stroški koncesijskih dajatev - stroški zavarovanja omrežja. 	<p>Podrobna utemeljitev je navedena v študiji CPOEF (2021) na strani 4 in 5:</p> <p>Študija navaja: »Z vidika priznavanja koncesijskih dajatev in zavarovalnih premij med nenadzorovane stroške velja omeniti tudi tujo prakso, ki govori v prid predlagani rešitvi vključitve teh dveh vrst stroškov v NNSDV. Poročilo CEER (2019a) na primer eksplicitno navaja za Portugalsko, da so koncesijske rente in zavarovalne izgube ali dobički izvzeti iz stroškovnega nadzora in niso podvrženi zahtevam po doseganju učinkovitosti, kar bi v naših razmerah pomenilo, da niso del NSDV, pač pa NNSDV. Podobno prakso je uveljavil nemški regulator. V Nemčiji so stroški koncesijskih dajatev v celoti vključeni v nenadzorovane stroške, nenadzorovani stroški pa se v celoti v dejanski vrednosti vključujejo v upravičene stroške (CEER, 2019a).“</p> <p>Študija zaključi s priporočilom, da se stroške koncesijskih dajatev in zavarovanj vključi v NNSDV.</p>	

¹ 32. člena Zakona o GJS določa, da je koncesijski akt odlok lokalne skupnosti.

				Priloga: - Študija CPOEF, 2021.		plačevali nesorazmerno visoke stroške koncesijskih dajatev in s tem posredno financirali proračun posamezne lokalne skupnosti.
11.	PLINOVODI	13. člen (1)	OPS v prvi alineji prvega odstavka 13. člena predlaga dopolnitev, kot je označeno v nadaljevanju: - porabljen zemeljski plin za lastno rabo, zemeljski plin za sistemske razlike in zemeljski plin za namen obračuna po OBA do vključno 0,5 odstotka po prenosnem sistemu prenesenih oziroma dveh odstotkov v distribucijski sistem prevzetih količin zemeljskega plina;	OPS predlaga spremembi prvega in drugega odstavka 13. člena z obrazložitvijo, da gre za kupljene in prodane količine plina preko OBA računa, ki so med seboj primerljive in so finančno nevtralna postavka, ki se izkaže kot prihodek med drugimi prihodki in v celoti kot strošek. Iz navedenega sledi, da mora biti strošek nakupa plina za namen obračuna po OBA v celoti upoštevan kot nenadzorovan strošek delovanja in vzdrževanja (NNSDV) OPS, čemur je zadoščeno s predlogom dopolnitve prve alineje drugega odstavka 13. člena.	NE	Glej odgovor na pripombo pod zap. št. 6.
12.	PLINOVODI	13. člen (2)	OPS v prvi alineji drugega odstavka 13. člena predlaga dopolnitev, kot je označeno v nadaljevanju: - nakup in prodajo zemeljskega plina za izravnavo ter zemeljski plin za namen obračuna po OBA in	OPS predlaga spremembi prvega in drugega odstavka 13. člena z obrazložitvijo, da gre za kupljene in prodane količine plina preko OBA računa, ki so med seboj primerljive in so finančno nevtralna postavka, ki se izkaže kot prihodek med drugimi prihodki in v celoti kot strošek. Iz navedenega sledi, da mora biti strošek nakupa plina za namen obračuna po OBA v celoti upoštevan kot nenadzorovan strošek delovanja in vzdrževanja (NNSDV) OPS, čemur je zadoščeno s predlogom dopolnitve prve alineje drugega odstavka 13. člena.	NE	Glej odgovor na pripombo pod zap. št. 6.

13.	Energetika Ljubljana	13. člen; nov odstavek	<p>Predlagamo, da se 13. členu doda nov odstavek:</p> <p>Kot nenadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja (NNSDV) operaterja distribucijskega sistema se v skladu s tem aktom obravnavajo tudi stroški merilnih naprav in regulatorjev tlaka v lasti operaterja v kolikor jih operater ne uvršča med osnovna sredstva.</p>	<p>Na geografskih področjih, kjer je Energetika Ljubljana operater distribucijskega sistema sta glede lastništev merilnih naprav in regulatorjev tlaka dve možnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lastnik merilnih naprav in regulatorjev je ODS, - lastnik merilnih naprav in regulatorjev je končni odjemalec. <p>Vrednost (na novo) vgrajene merilno regulacijske opreme je v glavnini nižja od 500,00 EUR, saj nabavna cena večine plinomerov in regulatorjev tlaka znaša manj kot 100,00 EUR.</p> <p>V primeru, da bi merilne naprave in regulatorje tlaka vodili kot opredmetena osnovna sredstva (v nadaljevanju: OOS), bi prihajalo do velikih težav oziroma bi tak način spremljanja velikega števila osnovnih sredstev z nizkimi vrednostmi povzročal za podjetje nepotrebno dodatno delo in stroške ter s tem znižal učinkovitost ODS.</p> <p>V praksi to pomeni, da bi bilo potrebno že pri nabavi nove merilno regulacijske opreme ločevati med opremo, ki bi bila vodena kot material in bi se uporabljala za potrebe prvih priklopov tistih odjemalcev, ki bi želeli biti njeni lastniki in opreme vodene kot OOS, v primeru lastništva ODS.</p> <p>Nadalje pomeni, da bi bilo potrebno spremeniti postopke izvajanja prvih priklopov, saj monter lahko izvede več priklopov na isti dan. Razlikovati bi moral med odjemalci katerih vgrajena merilno regulacijska oprema bo smatrana kot OOS ali kot material. Do</p>	NE	<p>Predlog akta oziroma metodologija reguliranja ne določa načina računovodskega evidentiranja merilno regulacijske opreme. Operater sistema je namreč tisti, ki je odgovoren za pravilno računovodsko obravnavo in evidentiranje poslovnih dogodkov.</p> <p>V skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili, izdanimi na podlagi zakona (90. člen v povezavi s 155. členom ZOP), so operaterji sistema zadolženi za redne in izredne kontrole ter menjave merilnih naprav in regulatorjev plina, kar pomeni, da je to kontinuiran proces skozi vsa leta izvajanja dejavnosti prenosa oziroma distribucije plina in so stroški glede menjav merilnih naprav, če jih operater sistema izkazuje med stroški in ne med opredmetenimi osnovnimi sredstvi, že vključeni v stroške materiala iz preteklih let, ki vstopajo v izračun NSDV.</p>
-----	----------------------	------------------------	--	---	----	--

podobnih težav bi prihajalo tudi pri izvajanju rednih menjav, kjer bo potrebno OOS vedno zamenjati z drugim OOS in ne z materialom. Vse to pa predstavlja velike stroške in spremembe v organizaciji dela ter nadgradnje obstoječega informacijskega sistema, v katerem vodimo bazo tehničnih evidenc.

V skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (v nadaljevanju: SRS) je OOS vsako sredstvo, ki ustreza opredelitvi oziroma pogojem iz SRS 1.1. (2016). Vendar to ne pomeni, da se vsaka stvar, ki ustreza opredelitvi iz SRS 1.1., ob nabavi vedno razvrsti med OOS.

Drugi stavek SRS 1.47. vsebuje izjemo od splošnega pravila iz SRS 1.1., in sicer:

- Stvari drobnega inventarja, katerih posamična nabavna vrednost po dobaviteljevem obračunu ne presega 500 EUR, se lahko razporedijo med material.

Usmeritev iz drugega stavka SRS 1.47. velja samo za drobni inventar. Kaj se šteje za drobni inventar je opredeljeno v SRS 4 – Zaloge.

Zaloge so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljena pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma pri proizvodnji za prodajo ali prodana v okviru rednega poslovanja (SRS 4.1.).

Kot material se lahko šteje tudi drobni inventar z dobo koristnosti do leta dni, lahko pa tudi tisti z dobo koristnosti več kot leto dni, če njegova posamična

			<p>nabavna cena ne presega 500 EUR. (drugi stavek SRS 4.2.).</p> <p>Pojem drobnega inventarja je opredeljen v alineji b) SRS 4.28.</p> <ul style="list-style-type: none">• b) Drobní inventar v širšem pomenu so orodje, naprave in druga oprema ter ločljiva embalaža in podobne stvari z dobo koristnosti do leta dni. Podjetje lahko uvrsti med drobní inventar tudi stvari drobnega inventarja, katerih doba koristnosti je daljša od leta dni in katerih posamična nabavna cena ne presega 500 evrov. <p>Določba SRS 1.47. je povezana z drugo kakovostno značilnostjo računovodskih izkazov, tj. ustreznostjo. Na ustreznost vpliva med drugim tudi bistvenost, ki je odvisna od velikosti posamezne postavke. V kolikor se družba tako odloči, lahko drobnemu inventarju, ki ima v osnovi značaj OOS, in katerega posamična nabavna vrednost je nižja od 500 EUR, pripiše nebistven pomen za resničen in pošten prikaz računovodskih izkazov družbe. In v takem primeru se tak drobní inventar obravnava enako kot material. V tem primeru bi za ODS nabava merilne naprave ali regulatorja tlaka predstavljal strošek, ko bi bil dan v uporabo oziroma porabo.</p> <p>Namen teh določb je tudi v razbremenitvi administriranja in povzročanja nepotrebnih stroškov in dela. V postavki odhodkov družbe, bodo predstavljali ti odhodki manj kot 1,00 % glede na vse odhodke družbe za posamezno poslovno leto.</p>		
--	--	--	---	--	--

				<p>V kolikor bi stroške merilnih naprav in regulatorjev tlaka uvrstili med nadzorovane stroške, bi bil ta strošek deležen enake obravnave kot drugi nadzorovani stroški. Nadzorovani stroški za posamezno leto se namreč določijo tako, da se uporabi osnovo iz prejšnjih let indeksirano z določenimi faktorji, kar pa pomeni, da operater ne bi imel povrnjenih stroškov, ki bi nastali z vgradnjo teh merilnih naprav in regulatorjev plina.</p>		
14.	Energetika Celje	13. člen; nov odstavek	<p>Predlagamo, da se 13. členu doda nov odstavek:</p> <p>Kot nenadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja (NNSDV) operaterja distribucijskega sistema se v skladu s tem aktom obravnavajo tudi stroški merilnih naprav in regulatorjev tlaka v lasti operaterja v kolikor jih operater ne uvršča med osnovna sredstva.</p>	<p>Vrednost (na novo) vgrajene merilno regulacijske opreme je v glavnini nižja od 500,00 EUR, saj nabavna cena večine plinomerov in regulatorjev tlaka znaša manj kot 100,00 EUR.</p> <p>Kot material se lahko šteje tudi drobn inventar z dobo koristnosti do leta dni, lahko pa tudi tisti z dobo koristnosti več kot leto dni, če njegova posamična nabavna cena ne presega 500 EUR.</p> <p>V kolikor bi stroške merilnih naprav in regulatorjev tlaka uvrstili med nadzorovane stroške, bi bil ta strošek deležen enake obravnave kot drugi nadzorovani stroški. Nadzorovani stroški za posamezno leto se namreč določijo tako, da se uporabi osnovo iz prejšnjih let indeksirano z določenimi faktorji, kar pa pomeni, da operater ne bi imel povrnjenih stroškov, ki bi nastali z vgradnjo teh merilnih naprav in regulatorjev plina.</p>		

15.	GIZ	13. člen; nov odstavek	<p>Predlagamo, da se 13. členu doda nov odstavek:</p> <p>Kot nenadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja (NNSDV) operaterja distribucijskega sistema se v skladu s tem aktom obravnavajo tudi stroški merilnih naprav in regulatorjev tlaka v lasti operaterja v kolikor jih operater ne uvršča med osnovna sredstva.</p>	<p>Vrednost (na novo) vgrajene merilno regulacijske opreme je v glavnini nižja od 500,00 EUR, saj nabavna cena večine plinomerov in regulatorjev tlaka znaša manj kot 100,00 EUR.</p> <p>Kot material se lahko šteje tudi drobn inventar z dobo koristnosti do leta dni, lahko pa tudi tisti z dobo koristnosti več kot leto dni, če njegova posamična nabavna cena ne presega 500 EUR.</p> <p>V kolikor bi stroške merilnih naprav in regulatorjev tlaka uvrstili med nadzorovane stroške, bi bil ta strošek deležen enake obravnave kot drugi nadzorovani stroški. Nadzorovani stroški za posamezno leto se namreč določijo tako, da se uporabi osnovo iz prejšnjih let indeksirano z določenimi faktorji, kar pa pomeni, da operater ne bi imel povrnjenih stroškov, ki bi nastali z vgradnjo teh merilnih naprav in regulatorjev plina.</p>		
16.	Adriaplin	16. člen; 1. odstavek	<p>Predlagamo spremembo obdobja, na podlagi katerega se določa povprečno vrednost realiziranih stroškov, ki se jo upošteva za določitev NSDV_(t-1), in sicer tako, da se 1. odstavek 16. člena glasi:</p> <p>(1) Pri določitvi nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja</p>	<p>V predlogu Akta je odobje zajemanja realiziranih podatkov na podlagi katerega se določa povprečno vrednost realiziranih stroškov, ki se jo upošteva za določitev NSDV_(t-1), določeno od t-10 do t-5, kar je v neskladju z obdobjem uporabljenim za izračun NNSDV_(t-1), kot izhaja iz 17. člena, 1 odstavek: »... <i>se kot nenadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja predhodnega leta (NNSDV_{t-1}) upošteva povprečno vrednost teh realiziranih stroškov let t-5, t-4 in t-3 pred začetkom regulativnega obdobja ...</i>«</p> <p>V kolikor ne pride do uskladitve obdobja kot opisano zgoraj, bo pri določitvi</p>	NE	<p>Nadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja (NSDV) in nenadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja (NNSDV) res tvorijo stroške delovanja in vzdrževanja (SDV), vendar gre po vsebini za različni kategoriji.</p> <p>Glede na to, da metoda regulacije v skladu s 104. in 105. členom ZOP in 4. členom metodologije temelji na metodi reguliranega letnega prihodka, ki je namenjen pokrivanju upravičenih stroškov, in da ZOP v 4. odstavku 105. člena določa, da mora način ugotavljanja in določanja upravičenih stroškov spodbujati operaterja sistema k stroškovno učinkovitemu poslovanju, je priznavanje</p>

			<p>(NSDV) za prvo leto regulativnega obdobja (leto t) se kot nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja predhodnega leta $NSDV_{(t-1)}$ upošteva povprečna vrednost teh realiziranih stroškov iz let t-5, t-4 in t-3, ugotovljenih na podlagi določb tega akta.</p>	<p>SDV(t), kot izhaja iz 15. člena, prišlo do nedoslednosti, saj se bo za posamezne vrste stroškov, ki v seštevku tvorijo SDV, uporabljalo različna časovna obdobja.</p> <p>Da je Agencija v predlaganem Aktu pri določanju posameznih postavk, samo pri določitvi $NSDV_{(t-1)}$ sledila drugačni logiki, potrjuje tudi določitev DP(t-1), kot izhaja iz 1. odstavka 40.člena predlaganega Akta: »... se kot drugi prihodki predhodnega leta (DPt-1) upošteva povprečna vrednost realiziranih drugih prihodkov let t-5, t-4 in t-3 pred začetkom regulativnega obdobja ...«.</p> <p>Prav tako v primerljivih aktih iz področja električne energije se za določitev posameznih načrtovanih stroškov uporablja podatke iz obdobja t-5, t-4 in t-3 (glej Akt o metodologiji za določitev regulativnega okvira za elektrooperaterje, Uradni list RS <u>123/22 2/23</u> - popr., členi 20., 26., 119. in 128).</p> <p>Agencija v obrazložitvi predlaganega Akta ne navaja razlogov, zakaj se je v primeru določitve $NSDV_{(t-1)}$ odločila za drugačno obdobje zajema realiziranih podatkov in prav tako svoje odločitve ni utemeljila z nobenim izračunom ali drugo ustrezno strokovno podlago.</p> <p>Za predlagan način določitve $NSDV_{(t-1)}$ zato ni potrebe in tudi ne strokovnega razloga, da bi pri izračunu uporabljali tako stare zgodovinske podatke, ki nimajo nobene povezave z realnostjo, sploh na primer v obdobju med 2017-</p>	<p>zamejenih NSDV pravilo in priznavanje nezamejenih NNSDV izjema. NNSDV se namreč priznavajo v realizirani višini in so v predlogu akta določeni v omejenem številu in obsegu. Vsi ostali SDV so v 14. členu predloga akta opredeljeni kot NSDV s splošnimi izrazi stroškov. To pomeni, da so SDV praviloma in v večjem obsegu NSDV, NNSDV pa so izjema in zato niso zamejeni. Ker gre vsebinsko za dve vrsti stroškov, ki se z vidika regulacije obravnavata drugače, njuna različna določitev ne pomeni nedoslednosti pri določitvi SDV. Tudi na področju električne energije se ti dve vrsti stroškov obravnavata drugače.</p> <p>Predlog akta se glede drugačnega obdobja za določanje NSDV in NNSDV glede na veljavni akt ne spreminja.</p> <p>Agencija je v predlogu akta določila osnovo za določitev NSDV na podlagi povprečne vrednosti realiziranih stroškov let t-10 do t-5, ugotovljenih na podlagi določb akta. Tovrstni stroški v primerjavi z veljavno metodologijo ne temeljijo več na načrtovanih upravičenih stroških iz predhodnega obdobja. Za prvo regulativno obdobje po predlogu akta (RO2025-2027) bodo v osnovo vključena leta, ki v regulaciji še niso bila zajeta. Obdobje let 2021-2023 v osnovo ni zajeto, saj je v tem obdobju prišlo do izjemnih okoliščin, ki se tako z zdravstvenega kot makroekonomskega vidika ne pričakujejo v naslednjem regulativnem obdobju. Z vidika zagotavljanja javnega interesa bi bilo napačno, da bi odjemalci v naslednjem regulativnem obdobju s plačilom omrežnine pokrivali NSDV, katerih višina bi bila posledica izjemnih okoliščin, ki se v</p>
--	--	--	---	--	---

				<p>2027, kjer je prišlo do COVID krize in pa inflacije. Z upoštevanjem tako starih, zgodovinskih podatkov o realiziranih stroških v izračun $NSDV_{(t-1)}$, pri čemer pride do prelaganja upoštevanih realiziranih stroškov iz bolj relevantnih, časovno bližnjih obdobj, v prihodnja regulativna obdobja, se ekonomsko slabi dejavnost ODS zemeljskega plina ter se jo izpostavlja večjim tveganjem. Tako ravnanje se bi lahko tudi neposredno odrazilo v večjem tveganju delovanja distribucijskega sistema zaradi slabšega vzdrževanja, upravljanja in razvoja omrežja.</p> <p>Poleg tega je določba tudi neskladna s peto točko 104. člena ZOP, ki določa, da morajo biti upravičeni stroški pokriti, skupaj z donosom, kar je tudi v skladu s pravnomočno sodbo Upravnega sodišča z opr. št. I U 135/2019, na katero je Agencija vezana.</p>	<p>naslednjem regulativnem obdobju ne pričakujejo. Tako določen tisti del upravičenih stroškov, ki se nanaša na NSDV, bodo operaterjem pokrivali odjemalci s plačilom omrežnine.</p> <p>Pri določitvi načrtovanih in priznanih upravičenih stroškov in virov za pokrivanje le-teh se v regulativnem obdobju upoštevata načrtovana inflacija in načrtovana splošna produktivnost gospodarstva iz Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj. Pri tem inflacija stroške in druge prihodke povečuje, načrtovana splošna produktivnost gospodarstva pa jih znižuje. S tem so v stroške in tudi druge prihodke vključena dogajanja na trgu oz. v gospodarstvu.</p>
17.	GIZ	16. člen; 1. odstavek	<p>Predlagamo spremembo obdobja, na podlagi katerega se določa povprečno vrednost realiziranih stroškov, ki se jo upošteva za določitev $NSDV_{(t-1)}$, in sicer tako, da se 1. odstavek 16. člena glasi:</p> <p>(1) Pri določitvi nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja (NSDV) za prvo leto</p>	<p>Prvi odstavek 16. člena pravi, da se nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja za t-1 ($NSDV_{t-1}$) upošteva povprečna vrednost teh realiziranih stroškov iz let t-10, t-9, t-8, t-7, t-6 in t-5, ugotovljenih na podlagi določb tega akta.</p> <p>To pomeni, da bi se za regulativno obdobje 2025-2027 uporabilo povprečje realiziranih stroškov od leta 2015 do leta 2019. Skrajni letnici (2015 in 2027) sta tako oddaljeni kar 12 let.</p> <p>Po podatkih spletne strani SURS-a (https://www.stat.si/inflacija), znaša inflacija med januarjem leta 2015 in januarjem leta 2024 kar 24,5%. Poleg</p>	

			<p>regulativnega obdobja (leto t) se kot nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja predhodnega leta (NSDVt-1) upošteva povprečna vrednost teh realiziranih stroškov iz let t-5, t-4 in t-3, ugotovljenih na podlagi določb tega akta.</p>	<p>tega je tudi za leto 2024 predvidena inflacija.</p> <p>To pa pomeni, da predlagano povprečje stroškov (t-10 do t-5) nikakor ne more biti podlaga za določitev NSDV t-1.</p> <p>Predlagano obdobje je tudi v neskladju z obdobjem uporabljenim za izračun NNSDV(t-1), kot izhaja iz 17. člena, 1 odstavek: »... se kot nenadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja predhodnega leta (NNSDVt-1) upošteva povprečno vrednost teh realiziranih stroškov let t-5, t-4 in t-3 pred začetkom regulativnega obdobja ...«</p> <p>V kolikor ne pride do uskladitve obdobji kot opisano zgoraj, bo pri določitvi SDV(t), kot izhaja iz 15. člena, prišlo do nedoslednosti, saj se bo za posamezne vrste stroškov, ki v seštevku tvorijo SDV, uporabljalo različna časovna obdobja.</p> <p>Da je Agencija v predlaganem Aktu pri določanju posameznih postavk, samo pri NSDV sledila drugačni logiki, potrjuje tudi določitev (DPt-1), kot izhaja iz 40. člena, 1. odstavek: »... se kot drugi prihodki predhodnega leta (DPt-1) upošteva povprečna vrednost realiziranih drugih prihodkov let t-5, t-4 in t-3 pred začetkom regulativnega obdobja ...«.</p> <p>Prav tako v primerljivih aktih iz področja električne energije se za določitev posameznih načrtovanih stroškov uporablja podatke iz obdobja t-5, t-4 in t-3 (glej Akt o metodologiji za določitev regulativnega okvira za</p>	
--	--	--	--	---	--

elektrooperaterje, Uradni list
RS 123/22 2/23 - popr., členi 20., 26.,
119. in 128) oziroma obdobje 2018 –
2020.

Prvi odstavek 16. člena določa, kako se določijo nadzorovani stroški delovanja in vzdrževana predhodnega lela (NSDV t-1). Ker ti stroški v času vložitve zahteve za izdajo soglasja agencije še ne bodo znani (za leto 2024), je Agencija predpisala kako se določijo ti stroški. Predlagala je, da so to povprečni stroški v letih 2015 – 2019.

Kakšni so strokovni argumenti Agencije za takšen predlog določanja osnove za NSDV t-1?

Agencija je na sestanku z operaterji distribucijskih sistemov, ki je bil dne 21.2.2024 med drugim navedla, da obdobje t-5 do t-3 ni primerno, ker je bil v tem obdobju dosežen »vrh stroškov«, ki niso merodajni za vnaprej oziroma, da se bodo ti stroški umirili.

Ta argument za zavrnitev obdobja t-5 do t-3 ne more veljati, ker v kolikor se bodo ti stroški znižali, se bo to odrazilo v faktorju inflacije. Ta faktor inflacije pa je že upoštevan v enačbi za določanje stroškov delovanja in vzdrževanja v 15. členu (predlagamo, da se v enačbo doda še inflacijo za leto 2024, 2023, 2022, 2021 in 2020, da bo trditev veljala v popolnosti).

Nedvomno pa so stroški t-10 do t-5 zgodovinski in nimajo nobenih strokovnih razlogov za uporabo ob dejstvu, da smo med januarjem 2015 in

				<p>januarjem 2024 beležili 24,5% visoko inflacijo.</p> <p>Lahko se tudi vprašamo koliko podjetij v Sloveniji, ki so primerljive z ODS in ki se jim je povečal obseg aktivnosti in nalog ima danes (oziroma jih bo imelo v obdobju 2025-2027) stroške materiala, storitev, dela, drugih poslovnih odhodkov in drugih odhodkov na nivoju povprečja stroškov 2015 – 2019?</p> <p>Zaradi tega predlagamo, da se akt v tem delu spremeni kot je predlagano.</p>
18.	Energetika Celje	16. člen; 1. odstavek	<p>Predlagamo spremembo obdobja, na podlagi katerega se določa povprečno vrednost realiziranih stroškov, ki se jo upošteva za določitev NSDV(t-1), in sicer tako, da se 1. odstavek 16. člena glasi:</p> <p>(1) Pri določitvi nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja (NSDV) za prvo leto regulativnega obdobja (leto t) se kot nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja predhodnega leta (NSDVt-1) upošteva povprečna vrednost</p>	<p>Prvi odstavek 16. člena pravi, da se nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja za t-1 (NSDV t-1) upošteva povprečna vrednost teh realiziranih stroškov iz let t-10, t-9, t-8, t-7, t-6 in t-5, ugotovljenih na podlagi določb tega akta.</p> <p>To pomeni, da bi se za regulativno obdobje 2025-2027 uporabilo povprečje realiziranih stroškov od leta 2015 do leta 2019. Skrajni letnici (2015 in 2027) sta tako oddaljeni kar 12 let.</p> <p>Po podatkih spletne strani SURS-a (https://www.stat.si/inflacija), znaša inflacija med januarjem leta 2015 in januarjem leta 2024 kar 24,5%. Poleg tega je tudi za leto 2024 predvidena inflacija.</p> <p>To pa pomeni, da predlagano povprečje stroškov (t-10 do t-5) nikakor ne more biti podlaga za določitev NSDV t-1.</p> <p>Predlagano obdobje je tudi v neskladju z obdobjem uporabljenim za izračun</p>

		<p>teh realiziranih stroškov iz let t-5, t-4 in t-3, ugotovljenih na podlagi določb tega akta.</p>	<p>NNSDV(t-1), kot izhaja iz 17. člena, 1 odstavka: »... se kot nenadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja predhodnega leta (NNSDVt-1) upošteva povprečno vrednost teh realiziranih stroškov let t-5, t-4 in t-3 pred začetkom regulativnega obdobja ...«</p> <p>V kolikor ne pride do uskladitve obdobji kot opisano zgoraj, bo pri določitvi SDV(t), kot izhaja iz 15. člena, prišlo do nedoslednosti, saj se bo za posamezne vrste stroškov, ki v seštevku tvorijo SDV, uporabljalo različna časovna obdobja.</p> <p>Da je Agencija v predlaganem Aktu pri določanju posameznih postavk, samo pri NSDV sledila drugačni logiki, potrjuje tudi določitev (DPt-1), kot izhaja iz 40. člena, 1. odstavka: »... se kot drugi prihodki predhodnega leta (DPt-1) upošteva povprečna vrednost realiziranih drugih prihodkov let t-5, t-4 in t-3 pred začetkom regulativnega obdobja ...«.</p> <p>Prav tako v primerljivih aktih iz področja električne energije se za določitev posameznih načrtovanih stroškov uporablja podatke iz obdobja t-5, t-4 in t-3 (glej Akt o metodologiji za določitev regulativnega okvira za elektrooperaterje, Uradni list RS 123/22 2/23 - popr., členi 20., 26., 119. in 128) oziroma obdobje 2018 – 2020.</p> <p>Prvi odstavek 16. člena določa, kako se določijo nadzorovani stroški delovanja in vzdrževana predhodnega leta (NSDV t-1). Ker ti stroški v času vložitve zahteve</p>	
--	--	--	---	--

za izdajo soglasja agencije še ne bodo znani (za leto 2024), je Agencija predpisala kako se določijo ti stroški. Predlagala je, da so to povprečni stroški v letih 2015 – 2019.

Kakšni so strokovni argumenti Agencije za takšen predlog določanja osnove za NSDV t-1?

Agencija je na sestanku z operaterji distribucijskih sistemov, ki je bil dne 21.2.2024 med drugim navedla, da obdobje t-5 do t-3 ni primerno, ker je bil v tem obdobju dosežen »vrh stroškov«, ki niso merodajni za vnaprej oziroma, da se bodo ti stroški umirili.

Ta argument za zavrnitev obdobja t-5 do t-3 ne more veljati, ker v kolikor se bode ti stroški znižali, se bo to odrazilo v faktorju inflacije. Ta faktor inflacije pa je že upoštevan v enačbi za določanje stroškov delovanja in vzdrževanja v 15. členu (predlagamo, da se v enačbo doda še inflacijo za leto 2024, 2023, 2022, 2021 in 2020, da bo trditev veljala v popolnosti).

Nedvomno pa so stroški t-10 do t-5 zgodovinski in nimajo nobenih strokovnih razlogov za uporabo ob dejstvu, da smo med januarjem 2015 in januarjem 2024 beležili 24,5% visoko inflacijo.

Lahko se tudi vprašamo koliko podjetij v Sloveniji, ki so primerljive z ODS in ki se jim je povečal obseg aktivnosti in nalog ima danes (oziroma jih bo imelo v obdobju 2025-2027) stroške materiala, storitev, dela, drugih poslovnih

				<p>odhodkov in drugih odhodkov na nivoju povprečja stroškov 2015 – 2019?</p> <p>Zaradi tega predlagamo, da se akt v tem delu spremeni kot je predlagano.</p>		
19.	Adriaplin	16. člen; nov odstavek	<p>Predlagamo, da se 16. členu doda nov, tretji odstavek:</p> <p>- V primeru upoštevanja predlagane spremembe 1. odstavka 16. člena:</p> <p>(3) Vrednost nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja iz let t-5, t-4 in t-3 pred letom t-1 se preračuna na vrednost leta t-1 z uporabo faktorja realizirane letne inflacije za leta t-4, t-3 in t-2 in nato z uporabo faktorja načrtovane letne inflacije za leto t-1, ki jih objavi Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj v letu pred začetkom regulativnega obdobja (leto t-1) v Pomladanski napovedi</p>	<p>Pri določitvi $NSDV_{(t-1)}$ je potrebno vhodne podatke korigirati z uporabo faktorja letne inflacije, kot je to že bilo v veljavi v Aktu o metodologiji/2015.</p> <p>V nasprotnem primeru pride do popolnega razkoraka med realnimi vrednostmi, ki so edine merodajne za poslovanje gospodarskih subjektov in nominalnimi vrednostmi spremenljivk, ki so za gospodarsko odločanje popolnoma neprimerne in zavajajoče.</p> <p>Neupoštevanje realnih vrednosti je tudi neskladno s peto točko 104. člena ZOP, ki določa, da morajo biti upravičeni stroški pokriti, skupaj z donosom, kar je tudi v skladu z pravnomočno sodbo Upravnega sodišča z opr. št. I U 135/2019, na katero je Agencija vezana.</p> <p>Navedeno izhaja tudi iz študije Študijo CPOEF (2021), str.10-13., ki je priloga tega dokumenta.</p>		

		<p>gospodarskih gibanj za povprečje leta I-XII/I-XII.</p> <ul style="list-style-type: none">- V primeru, da Agencija ne upoštevanja predlagane spremembe 1. odstavka 16. člena: <p>(3) Vrednost nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja iz t-10, t-9, t-8, t-7, t-6 in t-5 pred letom t-1 se preračuna na vrednost leta t-1 z uporabo faktorja realizirane letne inflacije za leta t-9, t-8, t-7, t-6, t-5, t-4, t-3 in t-2 in nato z uporabo faktorja načrtovane letne inflacije za leto t-1, ki jih objavi Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljnjem besedilu: UMAR) v letu pred začetkom regulativnega obdobja (leto t-1) v Pomladanski napovedi gospodarskih gibanj</p>			
--	--	---	--	--	--

			za povprečje leta I-XII/I-XII.	
20.	GIZ	16. člen; nov odstavek	<p>Predlagamo, da se 16. členu doda nov, tretji odstavek:</p> <p>(3) Vrednost nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja zadnjih pet let pred letom t-1 se preračuna na vrednost leta t-1 z uporabo faktorja realizirane letne inflacije za leta t-4, t-3 in t-2 in nato z uporabo faktorja načrtovane letne inflacije za leto t-1, ki jih objavi Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljnjem besedilu: UMAR) v letu pred začetkom regulativnega obdobja (leto t-1) v Pomladanski napovedi gospodarskih gibanj za povprečje leta I-XII/I-XII.</p>	<p>Pri določitvi NSDV(t-1) je potrebno vhodne podatke korigirati z uporabo faktorja letne inflacije, kot je to že bilo v Aktu o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina (Uradni list RS št. 28/2015). V nasprotnem primeru pride do popolnega razkoraka med realnimi vrednosti, ki so edine merodajne za poslovanje gospodarskih subjektov in nominalnimi vrednostmi spremenljivk, ki so za gospodarsko odločanje popolnoma neprimerne in zavajajoče.</p>
21.	GIZ	16. člen; nov odstavek	<p>V kolikor ne bi bila upoštevana naš predlog k 16. členu, 1. odstavek predlagamo, da se</p>	<p>Po podatkih spletne strani SURS-a (https://www.stat.si/inflacija), znaša inflacija med januarjem leta 2015 in januarjem leta 2024 kar 24,5%. Poleg</p>

			<p>doda nov, tretji odstavek:</p> <p>(3) Vrednost nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja t-10, t-9, t-8, t-7, t-6 in t-5 pred letom t-1 se preračuna na vrednost leta t-1 z uporabo faktorja realizirane letne inflacije za leta t-10, t-9, t-8, t-7, t-6 in t-5 in nato z uporabo faktorja načrtovane letne inflacije za leto t-1, ki jih objavi Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljnjem besedilu: UMAR) v letu pred začetkom regulativnega obdobja (leto t-1) v Pomladanski napovedi gospodarskih gibanj za povprečje leta I-XII/I-XII.</p>	<p>tega je tudi za leto 2024 predvidena inflacija.</p> <p>Pri določitvi NSDV(t-1) je potrebno vhodne podatke korigirati z uporabo faktorja letne inflacije, kot je to že bilo v Aktu o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina (Uradni list RS št. 28/2015). V nasprotnem primeru pride do popolnega razkoraka med realnimi vrednostmi, ki so edine merodajne za poslovanje gospodarskih subjektov in nominalnimi vrednostmi spremenljivk, ki so za gospodarsko odločanje popolnoma neprimerne in zavajajoče.</p>	
22.	Energetika Celje	16. člen; nov odstavek	<p>Predlagamo, da se 16. členu doda nov, tretji odstavek:</p> <p>(3) Vrednost nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja</p>	<p>Pri določitvi NSDV(t-1) je potrebno vhodne podatke korigirati z uporabo faktorja letne inflacije, kot je to že bilo v Aktu o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina (Uradni list RS št. 28/2015). V nasprotnem primeru pride do popolnega</p>	

			<p>zadnjih pet let pred letom t-1 se preračuna na vrednost leta t-1 z uporabo faktorja realizirane letne inflacije za leta t-4, t-3 in t-2 in nato z uporabo faktorja načrtovane letne inflacije za leto t-1, ki jih objavi Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljnjem besedilu: UMAR) v letu pred začetkom regulativnega obdobja (leto t-1) v Pomladanski napovedi gospodarskih gibanj za povprečje leta I-XII/I-XII.</p>	<p>razkoraka med realnimi vrednosti, ki so edine merodajne za poslovanje gospodarskih subjektov in nominalnimi vrednostmi spremenljivk, ki so za gospodarsko odločanje popolnoma neprimerne in zavajajoče.</p>
23.	Energetika Celje	16. člen; nov odstavek	<p>V kolikor ne bi bila upoštevana naš predlog k 16. členu, 1. odstavka predlagamo, da se doda nov, tretji odstavek:</p> <p>(3) Vrednost nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja t-10, t-9, t-8, t-7, t-6 in t-5 pred letom t-1 se preračuna na vrednost leta t-1 z</p>	<p>Po podatkih spletne strani SURS-a (https://www.stat.si/inflacija), znaša inflacija med januarjem leta 2015 in januarjem leta 2024 kar 24,5%. Poleg tega je tudi za leto 2024 predvidena inflacija.</p> <p>Pri določitvi NSDV(t-1) je potrebno vhodne podatke korigirati z uporabo faktorja letne inflacije, kot je to že bilo v Aktu o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina (Uradni list RS št. 28/2015). V nasprotnem primeru pride do popolnega razkoraka med realnimi vrednosti, ki so</p>

			<p>uporabo faktorja realizirane letne inflacije za leta t-10, t-9, t-8, t-7, t-6 in t-5 in nato z uporabo faktorja načrtovane letne inflacije za leto t-1, ki jih objavi Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljnjem besedilu: UMAR) v letu pred začetkom regulativnega obdobja (leto t-1) v Pomladanski napovedi gospodarskih gibanj za povprečje leta I-XII/I-XII.</p>	<p>edine merodajne za poslovanje gospodarskih subjektov in nominalnimi vrednostmi spremenljivk, ki so za gospodarsko odločanje popolnoma neprimerne in zavajajoče.</p>	
24.	PLINOVODI	16. člen (predlog novega 3. odstavka)	<p>OPS predlaga dopolnitev 16. člena, z novim 3. odstavkom:</p> <p>(3) Vrednost nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja zadnjih desetih let pred letom t se preračuna na vrednost leta t z uporabo faktorja realizirane letne inflacije za leta od t-9 do t-2 in nato z uporabo faktorja načrtovane letne inflacije za leti t-1 in</p>	<p>OPS predlaga upoštevanje navedenega novega odstavka pri metodologiji za določitvi nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja, ki bi omogočil izračun upravičenih stroškov z upoštevanjem dejanskih objektivnih sprememb med izhodiščnimi leti in leti regulativnega obdobja.</p>	

			<p>t, ki se določijo ob upoštevanju podatka o realizirani oziroma načrtovani stopnji inflacije za povprečje leta iz Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj, ki jo objavi Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljnjem besedilu: UMAR) v letu pred začetkom regulativnega obdobja (leto t-1). Pri določitvi stroškov delovanja in vzdrževanja leta t se upošteva faktor prilagoditve za faktor realizirane spremembe dolžine omrežja v uporabi v obdobju od t-5 do t-1.</p>		
25.	SDH	16. člen (predlog novega 3. odstavka)	<p>Predlagamo dopolnitev 16. člena z novim 3. odstavkom:</p> <p>(3) Vrednost nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja zadnjih desetih let pred letom t se preračuna na</p>	<p>V obdobju relativno visoke inflacije bi opustitev upoštevanja inflacije imela velik negativen učinek na višino priznanih nadzorovanih upravičenih stroškov operaterja. Navedeno pomeni, da bi dejansko realizirani nadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja v vrednosti nad priznanimi s strani Agencije bistveno negativno vplivali na poslovni izid operaterja in investicijsko sposobnost družbe.</p>	

			<p>vrednost leta t z uporabo faktorja realizirane letne inflacije za leta od t-9 do t-2 in nato z uporabo faktorja načrtovane letne inflacije za leti t-1 in t, ki se določijo ob upoštevanju podatka o realizirani oziroma načrtovani stopnji inflacije za povprečje leta iz Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj, ki jo objavi Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljnjem besedilu: UMAR) v letu pred začetkom regulativnega obdobja (leto t-1). Pri določitvi stroškov delovanja in vzdrževanja leta t se upošteva faktor prilagoditve za faktor realizirane spremembe dolžine omrežja v uporabi v obdobju od t-5 do t-1.</p>	<p>Predlagamo upoštevanje navedenega novega odstavka pri metodologiji za določitev nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja, ki bo omogočil ustrezno upoštevanje učinka realizirane inflacije.</p>		
26.	Adriaplin	32. člen v povezavi s Prilogo 2	32. člen se v zvezi z določitvijo TPSK sklicuje na Prilogo 2. Navedeni člen in	Predlagamo, da se v skladu z drugo točko četrtega odstavka 104. člena ZOP, ki določa, da agencija s splošnim aktom o metodologiji določi, med drugim tudi	NE	Agencija je uveljavila metodo premije za tveganje pri izračunu lastniškega kapitala že v regulativnem obdobju 2019–2021. Kot je pojasnila že v odgovoru na pripombe k

		<p>Prilogo 2 je potrebno spremeniti oziroma dopolniti, saj bi glede na določbe iz druge točke četrtega odstavka 104. člena ZOP, moral biti način določitve spremenljivk tako določljiv, da bi lahko vsak operater sistema iz podatkov, ki so podlaga za določitev višine spremenljivk, lahko simuliral oziroma sam izračunal TPSK, kar pomeni, da bi moralo biti jasno, iz katerih podatkovnih baz se zajemajo kateri podatki. Teh določb Agencija tako v obstoječi Akt kot tudi v predlog Akta ni vključila, dosedanje predloge v tej smeri pa zavračala brez utemeljenih argumentov.</p> <p>Predlagamo, da se v novem ali dopoljenem 32. členu oziroma v Prilogi 2 določi CAPM metodo za</p>	<p>»vrste upravičenih stroškov, vključno z reguliranim donosom, merila za njihovo ugotavljanje in način njihovega določanja« določi CAPM metodo za določanje reguliranega donosa na sredstva, kakor je že bilo določeno v 30.členu Akta o metodologiji/2015. Menimo, da bi morala biti vrsta metodologije in način izračuna točno določena v Aktu o metodologiji v skladu z napotki oziroma določbami 104. člen ZOP in v skladu z 2. členom Ustave RS.</p> <p>Predlagamo, da se v Predlogu Akta določijo podatkovne baze iz katerih se bodo zajemali podatki za določanje spremenljivk, tako da postanejo podatkovne baze del Akta o metodologiji ter da so podatki zajeti v primernem časovnem obdobju.</p> <p>Šesti odstavek 105. člena ZOP določa, da se reguliran donos operaterja določi na način, da omogoča ekonomsko upravičenost vlaganja v razvoj sistema. To je povsem smiselna določba – opravljanje dejavnosti operaterja distribucijskega sistema je gospodarska dejavnost in vlaganja v to dejavnost morajo biti ekonomsko upravičena, sicer do njih ne bi prišlo. Metodologija mora torej zagotavljati pozitivne spodbude operaterju za vlaganje v razvoj sistema.</p> <p>V kolikor se v metodologiji tega ne določi, prihaja do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - netransparenosti, - prekomerne negotovosti v poslovnem okolju in - onemogočanja pravnega varstva. 	<p>Aktu o metodologiji 2018, agencija ponovno pojasnjuje razloge za uveljavitev metode premije za tveganje: metoda premije za tveganje v primerjavi z metodo CAPM (ki je temeljila na tujih – predvsem ameriških in delno evropskih kapitalskih trgih) svoje izračune opira izključno na podatke slovenskega kapitalskega trga. Pri operaterjih sistema gre namreč za podjetja, ki to dejavnost opravljajo izključno na slovenskem trgu za slovenske odjemalce. Kot osnovno izhodišče metoda premije za tveganje upošteva značilnost reguliranih (monopolnih) dejavnosti. Izhaja iz koncepta financ, ki povezuje donosnost in tveganje. Povezavo med tveganjem in donosnostjo teh podjetij prilagodi razmeram na slovenskem trgu. Enak pristop določanja stroška lastniškega kapitala je uveljavljen tudi na področju reguliranja distribucije in prenosa električne energije.</p> <p>Pripombodajalec je pri navajanju načina določanja reguliranega donosa iz šestega odstavka 105. člena ZOP izpustil bistveno predpostavko – reguliran donos je v skladu z omenjenim členom odvisen tudi od vrste in tveganosti dejavnosti operaterja sistema. Zato je agencija pri določitvi stopnje donosa upoštevala značilnost, da so po svoji naravi regulirane (monopolne) dejavnosti manj tvegane od tržnih, saj regulacija tem podjetjem v vsakem primeru zagotavlja povračilo upravičenih stroškov, ki vključujejo tudi primerni donos. Zaradi tega morajo biti pričakovanja lastnika realna. Operater sistema ima namreč izključno pravico izvajanja te dejavnosti na določenem geografskem območju in torej te dejavnosti ne izvaja na konkurenčnem</p>
--	--	--	---	---

			<p>določanje reguliranega donosa na sredstva ter se natančno določijo tudi podatkovne baze iz katerih se bodo zajemali podatki za določanje spremenljivk.</p>	<p>V zvezi s to utemeljivijo glej tudi dokument Pravno mnenje o nekaterih vprašanih ponovnega odločanja Agencije za energijo v upravnem postopku odločanja o soglasju k regulativnem okviru. Inštitut za javno upravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, 17.8.2020, predvsem točko 4, ki je priloga tega dokumenta.</p> <p>Glede na to, da Agencija vztrajala pri uporabi študije Univerze na Primorskem iz leta 2020, naj navedemo naslednje ugotovitve iz študije BDO Svetovanje d.o.o. z dne 18.2.2021, ki je priloga tega dokumenta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da je WACC izračunan napačno, saj so v izračunu napravljene matematične napake (stran 12 in 13 navedenega mnenja); - da metodologija izračuna WACC ni primerna; - pri določitvi stroškov in deležev posameznih sestavin kapitala moramo upoštevati tržne in ne knjigovodske vrednosti kapitala; - na povprečne stroške kapitala imajo vpliv tudi davki, zato je potrebno upoštevati tudi davčni vidik. <p>Poudarjamo pa tudi, da so podatki, ki jih je študija Univerze na Primorskem iz leta 2020 uporabila za določitev WACC-a, stari, saj se nanašajo na obdobje 2019-2021, izračunani WACC, ki je tudi napačno izračunan, pa se s predlaganim Aktom določa za RO 2025-27. Ključni del reguliranega donosa operaterjev bo tako določen na podlagi 13-14 let starih podatkov s finančnega trga, da ne govorimo o tem, do kakšnih gospodarskih</p>	<p>trgu. V predlogu metodologije je agencija stopnjo donosa prilagodila povprečno tveganim dejavnostim v Sloveniji v primerjavi z dejavnostjo prenosa in distribucije zemeljskega plina, ki velja za manj tvegano dejavnost. S tem je po mnenju agencije določen primeren (ne previsok in ne prenizek) donos na sredstva.</p> <p>Metodološki pristop uporabe metode premije za tveganje je utemeljen skozi celotno študijo, ki jo je agencija z namenom seznanitve javnosti tudi objavila hkrati s predlogom nove metodologije.</p> <p>Agencija je ugotovitve Končnega poročila – Ključne ugotovitve – Pregled Študije Univerze na Primorskem iz oktobra 2020 (izvajalec BDO Svetovanje d.o.o.) posredovala izvajalcem študije Izračun WACC z uporabo »modela premije za tveganje« za potrebe določitve reguliranega donosa operaterjev prenosnih in distribucijskih sistemov električne energije ter zemeljskega plina v obdobju po 1. 1. 2020, ki so ponovno potrdili pravilnost vseh izračunov pri določitvi stopnje donosa.</p> <p>Pri določitvi WACC zgodovinska časovna serija podatkov na slovenskem trgu kapitala vključuje tudi učinke finančno-ekonomske krize. Časovna serija podatkov je dober predstavnik ekonomskega cikla – vključuje leta visoke negativne gospodarske rasti kot posledice finančno-ekonomske krize in cikel gospodarske rasti. Učinki finančno-ekonomske krize pa</p>
--	--	--	---	--	--

			<p>konjunktur je prihajalo od leta 2020 naprej zaradi COVID situacije in inflacije. Finančni trgi so naravnani na prihodnost in pričakovanja glede prihodnosti in tako je določanje WACCa na podlagi 13-15 let starih podatkov nestrokovno in neresno.</p> <p>Glede na to, da je študija Univerze na Primorskem iz leta 2020 del predloga Akta o metodologiji, je s tem, ko je del predloga Akta o metodologiji, pravno in ne strokovno pravilo v skladu s sklepom Vrhovnega sodišča z opr. št. X Ips 12/2023 z dne 30.11.2023, ki je priloga tega dokumenta. Navedeno pomeni, da lahko vsako sodišče, brez zadržanosti, presoja, ali je zakonito. Že vsaj zaradi tega, ker so v njem računske napake, je celoten izračun WACCa nezakonit in vsaka odločba, ki bo temeljila na izračunu WACCa na tej določbi, izpodbojna. Navedeno pa velja tudi zato, ker predlog Akta o metodologiji ne vsebuje meril za določitev metodologije za izračun WACCa in je tako metoda določena arbitrarno, uporablja neprimerno stare podatke ter metodologija nima podlage v predlogu Akta, kaj šele v ZOP.</p> <p>Poleg tega bi bilo potrebno, v skladu s tretjo točko 104. člena ZOP pred vsakim regulativnim obdobjem na novo določiti elemente RO, oziroma vsaj strokovno preveriti, če obsotoječi še ustrezajo dejanskemu stanju.</p> <p>Dodatno je potrebno poudariti, da Agencija v okviru javne obravnave predlaganega Akta ni predstavila nobenega izračuna, dokumenta oziroma strokovne podlage, s katero utemeljuje primernost določitve višine TPSK glede</p>	<p>nazorno kažejo različne vplive krize na donosnost reguliranih in drugih gospodarskih družb in posledično razlike v tveganju. Ker časovna serija zajema celoten gospodarski cikel rasti in recesije, zagotavlja na tej osnovi izračunana stopnja donosa primeren donos za operaterje sistema tudi v RO25-27. Enaka stopnja donosa je uveljavljena tudi na področju električne energije za regulativno obdobje 2024-2028.</p> <p>Predlog akta v 25. do 32. členu jasno določa merila in način določitve reguliranega donosa v skladu s 104. členom ZOP - reguliran donos na sredstva se za posamezno leto regulativnega obdobja določi tako, da se povprečna regulativna baza sredstev pomnoži s tehtanim povprečnim stroškom kapitala pred obdavčitvijo. Povprečna regulativna baza sredstev se določi po kriterijih in na način, ki sta predpisana v členih od 28 do 30 predloga akta. Tehtani povprečni strošek kapitala pred obdavčitvijo pa se določi po kriterijih in na način iz 31. in 32. člena predloga akta. Na tak način je agencija v okviru svojih pristojnosti v skladu s 104. členom ZOP jasno določila vsa vsebinska merila in način določitve reguliranega donosa.</p> <p>Enotna višina WACC, izračunana na podlagi študije Univerze na Primorskem iz leta 2020, je določena za izvajanje dejavnosti distribucije in prenosa električne energije in zemeljskega plina, ki vse predstavljajo monopolne dejavnosti. Ta vrednost predstavlja po mnenju agencije dolgoročno vzdržno stopnjo donosa, saj temelji na dolgoročnih podatkih, ki vključujejo tako</p>
--	--	--	---	---

				<p>na spremenjene razmere na finančnih trgih.</p> <p>Agencija prav tako ni podala nobene strokovne argumentacije zakaj je ohranila TPSK enak kot v RO22-24.</p>		<p>obdobje gospodarskega cikla rasti kot tudi cikel recesije, predvsem pa temelji na podatkih slovenskega kapitalskega trga. In nenazadnje, uporaba metode »premije za tveganje« je po mnenju agencije najprimernejši način upoštevanja korelacije med stopnjo tveganja pri izvajanju (monopolne) dejavnosti in višino stopnje donosa.</p>
27.	GIZ	32. člen v povezavi s Prilogo 2	<p>32. člen se v zvezi z določitvijo TPSK sklicuje na Prilogo 2. Navedeni člen in Prilogo 2 je potrebno spremeniti oziroma dopolniti.</p> <p>Menimo, da morajo biti glede na določbo iz druge točke četrtega odstavka 104. člena ZOP, način določitve spremenljivk tako določljiv, da bi lahko vsak operater iz podatkov, ki so podlaga za določitev višine spremenljivk, lahko simuliral oziroma sam izračunal TPSK, kar pomeni, da bi moralo biti jasno, iz katerih podatkovnih baz se zajemajo podatki. Teh določb Agencija tako v dosedanje Aktu kot tudi v predlog Akta ni vključila, dosedanje predloge v tej smeri</p>	<p>Predlagamo, da se v skladu z drugo točko četrtega odstavka 104. člena Zakona o oskrbi s plini (ZOP), ki določa, da agencija s splošnim aktom o metodologiji določi, med drugim tudi »vrste upravičenih stroškov, vključno z reguliranim donosom, merila za njihovo ugotavljanje in način njihovega določanja,« določi CAPM metodo za določanje reguliranega donosa na sredstva, kakor je že bilo določeno v 30.členu Aktu o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina (Uradni list RS št. 28/2015)</p> <p>Predlagamo, da se v Predlogu Akta določijo podatkovne baze iz katerih se bodo zajemali podatki za določanje spremenljivk, tako da postanejo podatkovne baze del Akta o metodologiji ter da so podatki zajeti v primernem časovnem obdobju.</p> <p>Šesti odstavek 105. člena ZOP določa, da se reguliran donos operaterja določi na način, da omogoča ekonomsko upravičenost vlaganja v razvoj sistema. To je povsem smiselna določba – opravljanje dejavnosti operaterja distribucijskega sistema je gospodarska dejavnost in vlaganja v to dejavnost morajo biti ekonomsko upravičena, sicer do njih ne bi prišlo. Metodologija mora</p>		

		<p>pa zavračala brez utemeljenih argumentov.</p> <p>V novem ali dopolnjenem 32. členu oziroma v Prilogi 2 se določi CAPM metodo za določanje reguliranega donosa na sredstva ter se določijo podatkovne baze iz katerih se bodo zajemali podatki za določanje spremenljivk.</p>	<p>torej zagotavljati pozitivne spodbude operaterju za vlaganje v razvoj sistema.</p> <p>V kolikor se v metodologiji tega ne določi, prihaja do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - netransparenosti in - prekomerne negotovosti v poslovnem okolju. - onemogočanja pravnega varstva. <p>V primeru, da bo Agencija vztrajala pri študiji Univerzi na Primorskem, naj navedemo naslednje ugotovitve iz študije BDO Svetovanje d,o.o. z dne 18.2.2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da je WACC izračunan napačno, saj so v izračunu napravljene matematične napake (stran 12 in 13 navedenega mnenja); - da metodologija izračuna WACC ni primerna; - pri določitcu stroškov in deležev posameznih sestavin kapitala moramo upoštevati tržne in ne knjigovodske vrednosti kapitala; - na povprečne stroke kapitala imajo vpliv tudi davki, zato je potrebno upoštevati tudi davčni vidik. <p>Poudarjamo pa tudi, da so podatki, ki jih je študija uporabila za določitev WACC-a, stari, saj zajemajo obdobje od leta 2011-2019, WACC izračunan (sicer napačno), pa je določen za RO od 2025-27. Ključni del reguliranega donosa operaterjev bo tako določen na podlagi 13-14 let starih podatkov s finančnega trga, da ne govorimo o tem, do kakšnih gospodrskih konjunktur je prihajalo od leta 2020 naprej zaradi COVID situacije</p>	
--	--	---	--	--

				<p>in inflacije. Finančni trgi so naravnani na prihodnost in pričakovanja glede prihodnosti in tako je določanje WACCa na podlagi 13-15 let starih podatkov nestrokovno in neresno.</p> <p>Priloga: - Študija BDO Svetovanje d.o.o. z dne 18.2.2021.</p>	
28.	Energetika Celje	32. člen v povezavi s Prilogo 2	<p>32. člen se v zvezi z določitvijo TPSK sklicuje na Prilogo 2. Navedeni člen in Prilogo 2 je potrebno spremeniti oziroma dopolniti.</p> <p>Menimo, da morajo biti glede na določbo iz druge točke četrtega odstavka 104. člena ZOP, način določitve spremenljivk tako določljiv, da bi lahko vsak operater iz podatkov, ki so podlaga za določitev višine spremenljivk, lahko simuliral oziroma sam izračunal TPSK, kar pomeni, da bi moralo biti jasno, iz katerih podatkovnih baz se zajemajo podatki.</p>	<p>Predlagamo, da se v skladu z drugo točko četrtega odstavka 104. člena Zakona o oskrbi s plini (ZOP), ki določa, da agencija s splošnim aktom o metodologiji določi, med drugim tudi »vrste upravičenih stroškov, vključno z reguliranim donosom, merila za njihovo ugotavljanje in način njihovega določanja,« določi CAPM metodo za določanje reguliranega donosa na sredstva, kakor je že bilo določeno v 30.členu Aktu o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina (Uradni list RS št. 28/2015)</p> <p>Predlagamo, da se v Predlogu Akta določijo podatkovne baze iz katerih se bodo zajemali podatki za določanje spremenljivk, tako da postanejo podatkovne baze del Akta o metodologiji ter da so podatki zajeti v primernem časovnem obdobju.</p> <p>Šesti odstavek 105. člena ZOP določa, da se reguliran donos operaterja določi na način, da omogoča ekonomsko upravičenost vlaganja v razvoj sistema. To je povsem smiselna določba -</p>	

			<p>Teh določb Agencija tako v dosedanje Aktu kot tudi v predlog Akta ni vključila, dosedanje predloge v tej smeri pa zavračala brez utemeljenih argumentov.</p> <p>V novem ali dopolnjenem 32. členu oziroma v Prilogi 2 se določi CAPM metodo za določanje reguliranega donosa na sredstva ter se določijo podatkovne baze iz katerih se bodo zajemali podatki za določanje spremenljivk.</p>	<p>opravljanje dejavnosti operaterja distribucijskega sistema je gospodarska dejavnost in vlaganja v to dejavnost morajo biti ekonomsko upravičena, sicer do njih ne bi prišlo. Metodologija mora torej zagotavljati pozitivne spodbude operaterju za vlaganje v razvoj sistema.</p> <p>V kolikor se v metodologiji tega ne določi, prihaja do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - netransparenosti in - prekomerne negotovosti v poslovnem okolju. - onemogočanja pravnega varstva. <p>V primeru, da bo Agencija vztrajala pri študiji Univerzi na Primorskem, naj navedemo naslednje ugotovitve iz študije BDO Svetovanje d,o.o. z dne 18.2.2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da je WACC izračunan napačno, saj so v izračunu napravljene matematične napake (stran 12 in 13 navedenega mnenja); - da metodologija izračuna WACC ni primerna; - pri določitcu stroškov in deležev posameznih sestavin kapitala moramo upoštevati tržne in ne knjigovodske vrednosti kapitala; - na povprečne stroke kapitala imajo vpliv tudi davki, zato je potrebno upoštevati tudi davčni vidik. <p>Poudarjamo pa tudi, da so podatki, ki jih je študija uporabila za določitev WACC-a, stari, saj zajemajo obdobje od leta 2011-2019, WACC izračunan (sicer napačno), pa je določen za RO od 2025-27. Ključni del reguliranega donosa</p>	
--	--	--	--	---	--

				operaterjev bo tako določen na podlagi 13-14 let starih podatkov s finančnega trga, da ne govorimo o tem, do kakšnih gospodrskih konjunktur je prihajalo od leta 2020 naprej zaradi COVID situacije in inflacije. Finančni trgi so naravnani na prihodnost in pričakovanja glede prihodnosti in tako je določanje WACCa na podlagi 13-15 let starih podatkov nestrokovno in neresno.		
29.	Adriaplin	38. člen	<p>Predlagamo dodatno alinejo v prvem odstavku 38.člena, in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prihodki, ki so posledica (predhodno) nepriznanih stroškov delovanja in vzdrževanja, vendar največ do višine teh predhodno nepriznanih stroškov. 	<p>Predlog Akta ne omogoča izločitve tudi ostalih prihodkov, ki so posledica nepriznanih ali predhodno nepriznanih stroškov. Pri tem je ključno dejstvo, da nastali stroški niti v preteklosti (pri določitvi omrežnine) niti v tekočem obdobju (pri izračunu poročila) niso priznani, medtem ko pa je potrebno prihodke, ki na podlagi tega nastanejo, vrniti (saj trenutne določbe 38.člena predlaganega Akta tega še ne predvidevajo).</p> <p>Primer: Prihodki iz naslova prefakturiranih stroškov za geodetske storitve (v okviru drugih storitev ODS). Stroški niso bili nikoli priznani, ker se v preteklosti te storitve še niso opravljale ali niso opravljale v tolikšni vrednosti. V kolikor regulativa predvidi, da je potrebno prihodke vrniti (bi morala predvideti tudi priznanje stroškov) ali obratno. Če stroški niso priznani bi moralo biti omogočeno da se izloči tudi prihodke. V nasprotnem primeru je operater dvakratno oškodovan (najprej se mu ne priznajo stroški, nato pa mora še vrniti na tej osnovi nastale prihodke).</p>	DA	<p>V 38. členu predloga akta se pred besedo »ter« doda nova tretja alineja, ki se glasi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - »prihodki od preostalih storitev, ki jih operater sistema zaračunava ob upoštevanju tarifnih postavk za preostale storitve«. <p>Dosedanja tretja alineja pa postane četrta alineja.</p> <p>Posledično se v 2. odstavku 12. člena predloga akta črta 9. alineja in doda nov 4. odstavek, ki se glasi.«</p> <p>»(4) Iz izračuna stroškov delovanja in vzdrževanja (SDV) operaterja sistema se izločijo tudi stroški in odhodki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usredstvenih lastnih proizvodov in storitev v višini izkazanih prihodkov za te namene; - preostalih storitev, ki jih operater sistema zaračunava ob upoštevanju tarifnih postavk za preostale storitve, v višini izkazanih prihodkov za te namene.« <p>Dosedanji 4. odstavek pa se preštevilči v 5. odstavek.</p>
30.	Adriaplin	45. člen, 2. odstavek	Predlagamo spremembo	Glej obrazložitev predlagane spremembe 16. člena, 1. odstavek.	NE	Glej odgovor na pripombe k 16. členu.

		<p>obdobja, na podlagi katerega se določa povprečno vrednost realiziranih stroškov, ki se jo upošteva za določitev NSDV(t-1), in sicer tako, da se 2. odstavek 45. člena glasi:</p> <p>(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka drug operater sistema v regulativnem okviru za ločeno geografsko območje za to regulativno obdobje določi načrtovane nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja (NSDV) v skladu z določbami od 12. do 20. člena tega akta, pri čemer za prvo leto regulativnega obdobja (leto t) kot nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja predhodnega leta (NSDVt-1) upošteva povprečno vrednost teh realiziranih stroškov iz let t-5, t-4 in t-3, ugotovljenih na podlagi določb tega</p>			
--	--	--	--	--	--

			akta, na podlagi realiziranih podatkov za ta leta za to lokalno skupnost pri obstoječem operaterju sistema.		
31.	GIZ	45. člen, 2. odstavek	<p>Predlagamo spremembo obdobja, na podlagi katerega se določa povprečno vrednost realiziranih stroškov, ki se jo upošteva za določitev NSDV(t-1), in sicer tako, da se 2. odstavek 45. člena glasi:</p> <p>(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka drug operater sistema v regulativnem okviru za ločeno geografsko območje za to regulativno obdobje določi načrtovane nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja (NSDV) v skladu z določbami od 12. do 20. člena tega akta, pri čemer za prvo leto regulativnega obdobja (leto t) kot nadzorovane</p>	Glej obrazložitev predlagane spremembe 16. člena, 1. odstavka.	

			stroške delovanja in vzdrževanja predhodnega leta (NSDvt-1) upošteva povprečno vrednost teh realiziranih stroškov iz let t-5 , t-4 in t-3 , ugotovljenih na podlagi določb tega akta, na podlagi realiziranih podatkov za ta leta za to lokalno skupnost pri obstoječem operaterju sistema.			
32.	Adriaplin	51. člen, točka a) in b)	<p>Predlagamo, da se točka a) in c) dopolnita, kot sledi:</p> <p>a) načrtovani nadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja, ki so bili upoštevani pri določitvi regulativnega okvira za to leto in se nanašajo na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stroške storitev za vzdrževanje sistema, stroške materiala za vzdrževanje sistema in stroške dela v višini 50 odstotkov, preračunani z upoštevanjem realiziranega 	Pri izračunu odstopanj za posamezno leto regulativnega obdobja, je potrebno pri določitvi načrtovanih stroških delovanja in vzdrževanja za posamezno leto upoštevati faktor realizirane letne inflacije (in ne načrtovane letne inflacije).	NE	<p>V skladu s predlogom akta se pri izračunu nekaterih elementov regulativnega okvira upošteva faktor načrtovane letne inflacije, ki se določi ob upoštevanju podatka o načrtovani stopnji inflacije za povprečje let iz Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj, ki jo objavi Urad RS za makroekonomske analize in razvoj v letu pred začetkom regulativnega obdobja. Tako določena stopnja inflacije se upošteva tudi v postopku ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira. S tem se tveganje realizirane višje ali nižje stopnje inflacije razporeja med operaterje sistema in odjemalce. Takšen regulativni pristop uporablja agencija že od začetka reguliranja na področju električne energije in zemeljskega plina.</p> <p>Enak metodološki pristop je določen tudi pri upoštevanju splošne produktivnosti gospodarstva.</p>

		<p>faktorja prilagoditve za posamezna leta regulativnega obdobja, ki se določi v skladu z 18. členom tega akta,</p> <p>- stroške storitev za vzdrževanje sistema, stroške materiala za vzdrževanje sistema in stroške dela, preračunani z upoštevanjem faktorja realizirane letne inflacije za posamezna leta regulativnega obdobja, kot priznani;</p> <p>b) preostale vrednosti načrtovanih nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja, ki so bili upoštevani pri določitvi regulativnega okvira za to leto, preračunani z upoštevanjem faktorja realizirane letne inflacije za to leto, kot priznani;</p>			
--	--	---	--	--	--

33.	GIZ	51. člen, točka a) in b)	<p>Predlagamo, da se točka a) in c) dopolnita, kot sledi:</p> <p>a) načrtovani nadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja, ki so bili upoštevani pri določitvi regulativnega okvira za to leto in se nanašajo na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stroške storitev za vzdrževanje sistema, stroške materiala za vzdrževanje sistema in stroške dela v višini 50 odstotkov, preračunani z upoštevanjem realiziranega faktorja prilagoditve za posamezna leta regulativnega obdobja, ki se določi v skladu z 18. členom tega akta, - stroške storitev za vzdrževanje sistema, stroške materiala za vzdrževanje sistema in stroške, preračunani z upoštevanjem faktorja realizirane letne 	<p>Pri izračunu odstopanj za posamezno leto regulativnega obdobja, je potrebno pri določitvi načrtovanih stroških delovanja in vzdrževanja za posamezno leto upoštevati faktor realizirane letne inflacije (in ne načrtovane letne inflacije).</p>		
-----	-----	--------------------------	--	--	--	--

			<p>inflacije za posamezna leta regulativnega obdobja, kot priznani;</p> <p>b)preostale vrednosti načrtovanih nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja, ki so bili upoštevani pri določitvi regulativnega okvira za to leto, preračunani z upoštevanjem faktorja realizirane letne inflacije za to leto, kot priznani;</p>			
34.	Adriaplin	51. člen, nov odstavek	<p>V 51. členu se doda nov odstavek:</p> <p>(2) Ne glede na določbe 13. člena tega akta ter točke c) in d) iz prejšnjega odstavka, se realizirani stroški in odhodki, povezani z novimi z zakonom ali z drugimi predpisi določenimi nalogami operaterja sistema, ki jih mora operater sistema začeti izvajati znotraj regulativnega</p>	<p>Operaterjem nenehno nastajajo nenadzorovani stroški. Navedeno izhaja tudi iz Študijo CPOEF (2021), kjer je razloženo, da so nenadzorovani stroški v tujini obravnavani kot »cost pass through« stroški (prevalitev stroškov v ceno), in štejejo kot del upravičenih stroškov ter da je osnovno načelo regulacije, da regulator priznava podjetjem stroške, na katere podjetja nimajo vpliva (stran 2 in 3 študije).</p> <p>V primeru, da določba ne bo vključena v predlagani Akt o metodologiji, potem operaterji ne bodo mogli doseči reguliranega donosa. Dodatno opozarjamo, da so vsi organi in sodišča v RS vezani na odločitve sodišča (načelo pravnomočnosti), in tako tudi na sodbi I U 2653/2018 ter I U 2564/2018 (glej</p>	NE	<p>Trenutno veljavni akt določa regulacijo SDV vsebinsko povsem drugače (izključno na podlagi načrtovanih postavk iz regulativnega okvira za preteklo leto in ne na podlagi realiziranih stroškov in odhodkov iz preteklih let, zato je v veljavnem aktu pri izračunu odstopanj od regulativnega okvira predvidena sprememba (povečanje) teh načrtovanih stroškov za del realiziranih stroškov tekočega leta), ker pa agencija s predlaganim aktom pristop regulacije spreminja (SDV se v regulativnem okviru določajo na podlagi realiziranih postavk iz preteklih let), ta dodatna določba pri izračunu odstopanj od regulativnega okvira ni več potrebna.</p>

		<p>obdobja (RO_T), pri ugotavljanju odstopanj za to regulativno obdobje (RO_T), obravnavajo kot priznani nenadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja (PNNSDV). Za naslednja regulativna obdobja, ki sledijo RO_T, se ti stroški in odhodki obravnavajo kot nadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja (NSDV), razen če izpolnjujejo katerega izmed kriterijev iz 13. člena tega akta.</p>	<p>prilogo dokumenta) iz katerih izhaja, da je nezakonita razlaga Agencije drugega odstavka 50. člena Akta o metodologiji, da ne omogoča pokritje stroškov glede novo določenih nalog. Po analogiji to pomeni, da v primeru, da Akt o metodologiji sploh ne omogoča, da se nenadzorovani stroški, ki so nastali na podlagi novih nalog določenih s predpisi, določijo kot upravičeni stroški, to neupravičeno posega v regulirani donos operaterja. Iz 23. točke sodbe z opr. št. I U 2563/2018 izhaja: »... da spadajo v okvir dejanskih nenadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja stroški in odhodki za vse nove naloge, torej tudi nova obvezna opravila za obstoječe bolj kompleksne naloge, ki dejansko povzročajo stroške in odhodke. V nasprotnem primeru bi lahko prišlo do situacije, ko zaradi povečanih stroškov in odhodkov v zvezi z novimi obveznimi opravili za obstoječe naloge operaterju ne bi bila zagotovljena predvidena donosnost oziroma v izjemnih primerih tudi pokritje upravičenih stroškov delovanja in vzdrževanja, kar bi bilo v nasprotju s četrtem odstavkom 250. člena EZ-1.« Iz 16. točke sodbe I U 2564/2018 pa izhaja: »Takšna razlaga pa je tudi skladna s četrtem odstavkom 250. člena EZ-1, ki določa, da agencija pri določitvi metodologije uporablja metodo reguliranega letnega prihodka in reguliranih omrežnin operaterja sistema, ki operaterju sistema zagotavlja pokritje vseh letnih upravičenih stroškov, vključno z reguliranim donosom, razen če ta zakon ne zagotavlja pokritja upravičenih stroškov v daljšem časovnem obdobju. Ključni del navedene določbe je, da</p>	
--	--	--	--	--

			<p>mora biti reguliranje izvedeno tako, da je operaterju zagotovljeno pokritje vseh upravičenih stroškov. To pa pomeni, da ga je treba razlagati tako, da spadajo v okvir dejanskih nenadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja stroški in odhodki za vse nove naloge, torej tudi nova obvezna opravila za obstoječe bolj kompleksne naloge, ki dejansko povzročajo stroške in odhodke. V nasprotnem primeru bi lahko prišlo do situacije, ko zaradi povečanih stroškov in odhodkov v zvezi z novimi obveznimi opravili za obstoječe naloge operaterju ne bi bila zagotovljena predvidena donosnost oziroma v izjemnih primerih tudi pokritje upravičenih stroškov delovanja in vzdrževanja, kar bi bilo v nasprotju s petim odstavkom 104. člena ZOP.« Iz obeh navedenih sodb torej izhaja, da morajo biti upravičeni stroški pokriti. Na te določbe je Agencija vezana z načelom pravnomočnosti iz sklepa Vrhovnega sodišča z dne 30.11.2023 z opr. št. X Ips 12/2023, ki je priloga tega dokumenta.</p> <p>Predlagani člen je potrebno dodati tudi za primer, ko bi se v prihodnosti (npr. regulativni okvir 2028-2030) metodologija spremenila na način, da ne bi priznavala realiziranih upravičenih stroškov operaterja oziroma, da bi obdobje priznavanja le teh ostalo enako kot v predlogu Akta oziroma časovno še bolj odmaknjeno od obdobja določanja regulativnega okvira.</p> <p>Na sestanku med Agencijo in GIZ DZP z dne 21.2.2024 je Agencija namreč izjavila, da ne zagotavljajo, da bo predlagana metodologija v določbi, ki</p>	
--	--	--	---	--

				zadeva upravičene stroške (t.j. 16.člen predloga Akta) ostala nespremenjena tudi v prihodnjih regulativnih obdobjih.		
35.	PLINOVODI	51. člen	OPS predlaga dopolnitev c) točke 51. člena, kot je označeno v nadaljevanju: c) realizirani nenadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja, ki se nanašajo na stroške materiala za zemeljski plin za lastno rabo, za zemeljski plin za systemske razlike in zemeljski plin za namen obračuna po OBA v obsegu, ki ne presega 0,5 odstotka po prenosnem sistemu prenesenih oziroma dveh odstotkov v distribucijski sistem prevzetih količin zemeljskega plina, iz izkaza poslovnega izida operaterja sistema, kot priznani;	OPS predlaga uskladitev s predlogom dopolnitve v 12. in 13. členu.	NE	Glej odgovor na pripobo pod zap.št. 6.
36.	PLINOVODI	Priloga 2	OPS v prvem odstavku priloge dve predlaga dopolnitev, kot je določeno v nadaljevanju: Operater sistema v zahtevi za izdajo	Podatki zajeti v študiji Univerze na Primorskem iz oktobra 2020 so zastareli in ne odlikavajo trenutne gospodarske situacije. Zato OPS predlaga spremembo, ki odraža spremembe na finančnih trgih in kapitalskih trgih.	NE	Glej odgovor na pripombe k 32. členu.

			<p>soglasja agencije upošteva pri izračunu reguliranega donosa na sredstva tehtani povprečni strošek kapitala največ v višini 5,15 6,15 odstotka. Pri izračunu navedene vrednosti so upoštevani razmerje med lastniškimi in dolžniškimi kapitalom v višini 60-odstotnega deleža lastniškega kapitala (DLK) in 40-odstotnega deleža dolžniškega kapitala (DDK), efektivna davčna stopnja (EDS) v višini desetih odstotkov, strošek lastniškega kapitala (SLK) v višini 5,95 6,95 odstotka in strošek dolžniškega kapitala (SDK) v višini 2,95 3,95 odstotka</p>		
37.	SDH	Priloga 2	<p>V prvem odstavku priloge dve predlagamo povišanje tehtanega povprečnega stroška kapitala za vsaj eno odstotno točko oz. na nivo, ki</p>	<p>Podatki, zajeti v študiji Univerze na Primorskem iz oktobra 2020, so zastareli. Ocenjujemo, da glede na trenutne ravni referenčnih obrestnih mer 5,15 % ni primeren donos, zato predlagamo spremembo, ki odraža spremembe na finančnih in kapitalskih trgih.</p>	

			bo ustrezno upošteval aktualno raven obrestnih mer.		
38.	PLINOVODI	Priloga 3	<p>OPS v prilogi tri predlaga dopolnitev, kot je določeno v nadaljevanju:</p> <p>Za obrestovanje presežka ali primanjkljaja omrežnin posameznega leta regulativnega obdobja se upošteva letna obrestna mera v višini 1,44 3,40 odstotkov.</p>	<p>OPS predlaga spremembo višine obrestne mere na 3,40 odstotka, ki je primerljiv z obrestno mero izdanih državnih obveznic za državljane in je realna odslikava vrednosti v varne naložbe. Tako je zagotovljena stabilnost naložb kljub spreminjajočim se gospodarskim situacijam.</p>	<p>Povečanje obrestne mere za obrestovanje odstopanj na 3,40 %, ki jo je predlagal operater prenosnega omrežja, temelji na izdani obveznici RS94, ki je bila izdana kot t. i. ljudska obveznica v februarju 2024, ki pa je po svoji naravi kratkoročna obveznica (ročnost-3 leta) izdana za polnoletne fizične osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji.</p> <p>Način določitve obrestne mere za obrestovanje ugotovljenih odstopanj se v predlogu akta glede na veljavni akt ne spreminja. Tako kot za RO 2019-2021 in trenutno veljavni RO2022-2024 je obrestna mera za obrestovanje ugotovljenih odstopanj za RO 2025-2027 določena na podlagi ocene gibanja, ki temelji na izračunu povprečne vrednosti donosnosti dolgoročnih državnih evrskih obveznic Republike Slovenije. V konkretnem primeru se je navedena obrestna mera določila kot povprečje donosnosti državnih evrskih obveznic RS, izdanih v obdobju 2015-2020 – zapadlost 10 let ali več. Agencija ob tem navaja tudi dejstvo, da glede na podatke o izdanih dolgoročnih obveznicah RS v obdobju 2015-2023 tudi povprečja drugih tovrstnih časovnih vrst ne dosegajo višine obrestne mere za obrestovanje odstopanj, ki je določena v predlogu tega akta.</p> <p>Nenazadnje agencija na tem mestu izpostavlja tudi dejstvo, da se ista stopnja obrestne mere (1,44 %) uporablja tudi za obrestovanje odstopanj za regulirana podjetja na področju prenosa in distribucije</p>

						električne energije v veljavnem regulativnem obdobju 2024–2028.
39.	PLINOVODI	Generalna pripomba	OPS predlaga, da se v celotnem besedilu črta besedna zveza zemeljski plin in se nadomesti z besedo plin.	OPS predlaga uskladitev terminologije z evropsko in nacionalno zakonodajo.	DA	
40.	Energetika Celje	Splošna	<p>ODS nima nobenega drugega vira za pokrivanje realne izgube, ki presega priznan reguliran donos, zato mora omrežnina pokrivati vse te realne stroške, ki nastajajo in omogočajo delovanje ODS. Akt o določitvi metodologije za določitev regulativnega okvira operaterja sistema zemeljskega plina bi moral za obdobje T-1 uporabiti vsaj zadnje razpoložljive in aktualne podatke tudi pri opredeljevanju NDSV in sicer vsaj T-3 do T-5.(2020-2022)</p>	<p>ZOP v 105 členu 4 odstavek opredeljuje, da v kolikor operater sistema posluje s stroški, ki so višji od upravičenih, razliko krije iz priznanega reguliranega donosa na sredstva, ne opredeljuje pa situacije ko stroški bistveno presegajo reguliran donos.</p> <p>V bistvu smo sistemski operaterji distribucijskega omrežja ujetniki nepriznanih dejanskih stroškov svojega delovanja. Poleg tega smo soočeni še s padanjem distribuiranih količin in posledično vplivom na samo dolgoročno stroškovno učinkovitost na eni strani , ter problematiko staranja omrežja, ki bo neminovno zahtevalo več sredstev za preventivno in redno vzdrževanje omrežja, kar edino lahko prispeva k zagotavljanju večje varnost in zanesljivosti omrežij. Največji problem pa je realna rast stroškov NDSV, ki jih vsi modeli vključno z zadnjim v pretežni meri ignorirajo. Naprimer usklajevanje kolektivnih pogodb in regulacija minimalne plače vsakoletno povečujejo ta del nadzorovanih stroškov, posledično pa tudi zunanjih storitev vezanih na delovanje ODS. Dejstvo je, da ti stroški nastajajo neodvisno od volje AE, ki jih ne priznava, naše poslovanje pa ustvarja izgubo, ter ogrožamo preživetje ODS in posledično podjetja, ki izvajajo to dejavnost.</p>	Pojasnilo	<p>Na podlagi 5. odstavka 109. člena ZOP mora operater sistema presežke omrežnin preteklih let upoštevati kot plačilo za storitve gospodarske javne službe operaterja sistema naslednjega ali naslednjih let. Presežki omrežnin niso namenjeni izplačilu dobička lastniku, kot izhaja iz podatkov predlagatelja pripombe.</p> <p>Glej odgovor k pripombam k 16. členu.</p>

				<p>Ne razumemo od kje pristojnost AE, da nam administrativno določi priznane stroške iz daljne preteklosti, ki nimajo več realne povezave z dejanskimi stroški opravljanja te dejavnosti oziroma lahko povzročijo celo propad podjetij, ki opravljajo to dejavnost. V primeru ko omrežnine ne pokrivajo dejanskih stroškov je potrebno vzpostaviti nek sistem subvencije, da ODS ne propadejo.</p> <p>Zaradi tega predlagamo, da se v ureditev regulacije nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja nujno vključi zadnje realizirane stroške iz leta 2020-2022 (T-3 – T-5).</p> <p>Tudi Lokalna skupnost kot lastnik omrežja in lastnik družbe nima nobenega vpliva na poslovno vzdržno poslovanje podjetja, ki opravlja dejavnost ODS, za razliko od drugih JGS katere so npr. regulirane z uredbo MEDO, na koncu pa bo lokalna skupnost na tak ali drug način morala pokrivati izgubo</p>		
41.	Adriaplin	Vsi člani po predloženih pripombah s strani GIZ DZP	Pridružujemo se vsem predlogom GIZ DZP.	Pridružujemo se vsem utemeljitvam GIZ DZP.	Pojasnilo	Glej odgovore k pripombam GIZ DZP.
42.	Plinarna Maribor	Celotni akt	Povzeti pripombe posredovane s strani GOSPODARSKEGA INTERESNEGA ZDRUŽENJA ZA DISTRIBUCIJO ZEMELJSKEGA PLINA, g.i.z.	Plinarna Maribor je pripravljala pripombe v okviru GIZ DZP in se s posredovanimi pripombami strinja.		

43.	JEKO	Vsi člani po predloženih pripombah s strani GIZ DZP.	Pridružujemo se vsem predlogom GIZ DZP.	Pridružujemo se vsem utemeljitvam GIZ DZP.		
44.	Istrabenz	Vsi člani po predloženih pripombah s strani GIZ DZP	Pridružujemo se vsem predlogom GIZ DZP.	Pridružujemo se vsem utemeljitvam GIZ DZP.		
45.	Energetika Ljubljana	Vsi člani po predloženih pripombah s strani GIZ DZP	Pridružujemo se vsem predlogom GIZ DZP.	Pridružujemo se vsem utemeljitvam GIZ DZP.		